



Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрлігінің Орта білім беру комитетінің 2024 жылғы 20 мамырдағы №20-1-20-7/3360-И хатына сәйкес, «Білімді ел – Образованная страна» газеті үздік педагогикалық тәжірибені жариялау үшін ұсынылған басылымдар тізіміне енгізілді – Газета «Білімді ел – Образованная страна» вошла в утверждённый Министерством просвещения РК Перечень рекомендованных изданий для публикации лучшей педагогической практики!



РЕКОМЕНДОВАНО



## Павлодарский педагогический университет имени Ә.Марғұлана – кузница педагогов. Новый ректор!

**Под председательством заместителя Премьер-министра РК Тамары ДУЙСЕНОВОЙ состоялось заседание республиканской комиссии по рассмотрению кандидатуры председателя правления – ректора высшего учебного заведения.**

В состав комиссии вошли депутаты Сената и Мажилиса Парламента РК, представители Министерства науки и высшего образования, Ассоциации вузов, Национальной палаты предпринимателей «Атамекен» и общественные деятели.

В ходе обсуждений рассмотрены кандидаты в ректоры НАО «Павлодарский педагогический университет имени Әлкей Марғұлана».

Высшее учебное заведение, основанное в 1962 году, является единственным провайдером педа-

гогического образования в регионе и готовит специалистов для системы образования.

Кандидаты должны соответствовать ряду критериев: наличие учёной степени, опыт работы на руководящих должностях в сфере образования и науки не менее 5 лет. Преимущество предоставлялось кандидатам с учёным званием (профессор, доцент).

На должность председателя правления – ректора НАО «Павлодарский педагогический уни-

верситет имени Әлкей Марғұлан» было предложено три кандидатуры. Все они представили свои планы по развитию университета на ближайшие пять лет. В результате комиссия единогласным решением поддержала кандидатуру **Ержана Амирбекулы** на пост ректора университета.

«В нашей стране принимают комплексные меры по повышению качества образования. В этом контексте на педагогическое сообщество возложена большая

ответственность. Роль квалифицированных педагогов особенно важна в воспитании граждан, которые будут служить на благо страны. Для подготовки высококвалифицированных кадров высшие учебные заведения должны приложить все усилия. Поэтому человек, который будет занимать пост ректора, должен уметь организовать эту работу на должном уровне», – подчеркнула Тамара Дуйсенова.

primeminister.kz

**Құрметті оқырман, «Білімді ел – Образованная страна» республикалық білімділік қоғамдық-саяси газетіне 2025 жылға жазылу науқаны жүріп жатыр!**

Жазылымды «Қазпошта» АҚ барлық бөлімшелері, сондай-ақ POST.KZ сайты мен мобильді қосымшасы және KASPI арқылы онлайн түрде рәсімдеулеріңізге болады.

Ардақты педагогтер, білім беру ұйымдарының басшылары мен сала қызметкерлері, оқушылардың ата-аналары, сүйікті газеттеріңізге жазылуға асығыңыздар!



Жазылу  
**ИНДЕКСІ**  
64603

ҚР ҮКІМЕТІ

# 2024 жылы қазақстандықтарды әлеуметтік қолдау шаралары туралы



**Президент Қасым-Жомарт ТОҚАЕВТЫҢ «Әділетті Қазақстанның экономикалық бағдары» атты Қазақстан халқына Жолдауында еліміздің экономикалық даму стратегиясының негізінде азаматтардың мүддесі болуы қажет екені атап өтілді. 2024 жылы Үкімет бұл бағытты маңызды әлеуметтік бастамалармен жүзеге асыруды жалғастырды.**

Primeminister.kz сайтының редакциясы қазақстандықтардың өмір сүру сапасын жақсартуға және еліміздің ұзақмерзімді әлеуметтік-экономикалық мақсаттарын іске асыруға бағытталған биылғы жылдың маңызды бастамалары мен жетістіктері туралы шоулар сериясын жариялайды. Биыл еліміз бойынша әлеуметтік сала қарқынды дамуын жалғастырды. Мемлекет басшысы халыққа Жолдауында білім, денсаулық сақтау салаларының сапасын арттырып, азаматтарды әлеуметтік қорғауды нығайту қажеттілігін атап өтті. Осы міндеттердің шеңберінде реформалар жасалып, бірқатар маңызды жобалар жүзеге асырылды. 2024 жылы мемлекеттік бюджеттің жартысынан астамы (52,8%) әлеуметтік салаға бағытталды.

Мемлекеттік инвестициялар тиімділігін арттыру және сапалы жоспарлау үшін Жобалардың инновациялық навигаторы әзірленді. Бұл жүйе кадрларға қажеттілікті болжап, талдау жасайды, сондай-ақ жобаларды үйлестіруге, сапасын бақылауға және тиімділігіне мониторинг жасауға мүмкіндік береді. Платформа арқылы жалпы құны 33 триллион теңге болатын жеті жүз елу бес инвестициялық жоба қадағаланып отыр. Бұл жобалар аясында 150 мыңға дейін жұмыс орнын ашу жоспарланған. Сонымен қатар, навигатор қажетті еңбек ресурстары жоқ адал емес жеткізушілерді анықтауға мүмкіндік береді.

**«Ұлттық қор – балаларға»: тұрғын үй және білім алуға арналған төлемдер.** 2024 жылдан бастап «Ұлттық қор – балаларға» бағдарламасы жүзеге асырылуда. Бағдарламаға сәйкес, Ұлттық қордың жыл сайынғы инвестициялық кірісінің елу пайызы 18 жасқа дейінгі балалардың арнайы жинақ шоттарына аударылады және оны мерзімінен бұрын шешуге болмайды. Биылғы ақпан айының 1-інен бастап төлемдер басталды, олар Қазақстан азаматтығы бар 18 жасқа дейінгі барлық балаға арналған. Осы уақытқа дейін бағдарлама қатысушыларының шоттарына \$695,5 миллион төленді. \$30,6 миллион 18 жасқа толған немесе толатын балаларға төленеді. Қазірдің өзінде уәкілетті операторлар арқылы \$3,4 миллион сомасына 33,5 мыңнан астам өтінімнің қаражаты банктік шоттарға аударылды. Оның ішінде \$1,8 миллион сомасына 18 мыңға жуық өтінім тұрғын үй жағдайын жақсартуға бағытталса, \$1,6 миллион сомасына 15,5 мың өтінім

білім алу үшін төленді.

**Білім беру және мектепке дейінгі тәрбие.** Мемлекет басшысының тапсырмасы бойынша «Жайлы мектеп» Ұлттық жобасы белсенді іске асырылуда, оның мақсаты – бүкіл еліміз бойынша заманауи, қауіпсіз әрі қолжетімді білім беру мекемелерін ашу. Жоба мектеп оқушыларын оқыту үшін жағдайды жақсартуға, сондай-ақ мектептерді заманауи технологиялармен жабдықтауға және уақыт талаптарына жауап беретін инфрақұрылым дайындап, білім беру сапасын арттыруға бағытталған. Жобаны іске асыру



шеңберінде жаңа мектептердің 40 пайыздан астамы ауылдық жерлерде салынды. Онда оқу кабинеттері, STEM-зертханалар, робототехника кабинеттері, хореография және спорт залдары, демалыс аймағы мен нетворкинг бар.

Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалар үшін де жағдайлар қарастырылған. Сыныптарда интерактивті тақталар мен компьютерлер орнатылған. Барлығы 36 жаңа жайлы мектеп пайдалануға берілді, оның он бесі ауылдық елді мекендерде салынды. Осы желтоқсан айының 31-іне дейін тағы жетпіс алты нысан есігін айқара ашады. Білім беру саласында биыл балалардың мектепке дейінгі білімге қол жеткізуді жақсарту бойынша жұмыстар да жалғасын тапты. Бүгінгі таңда Қазақстанда 11,6 мың мектепке дейінгі ұйым жұмыс істейді, онда тоғыз жүз сексен сегіз мыңнан аса бала тәрбиеленуде, мектептерде мектепалды даярлықпен 160 мың бала қамтылды. Балаларды қамту 92,5 пайызға жетті, 62,3 мың орындық бес жүз қырық жеті жаңа балабақша ашылды. Мектепке дейінгі ұйымдарда 4,2 мыңнан астам консультация пункті жұмыс істейді.

Білім беруді цифрландыруға ерекше көңіл бөлінеді, мысалы, ата-аналарға бала күтімі бойынша консультациялық көмекке қол жеткізуге мүмкіндік беретін «Беске дейін үлгер» мобильді қосымшасы іске қосылды. Сондай-ақ, мектеп жасына дейінгі балаларды дамытудың жеке картасы цифрлық форматқа аударылды. Ол Ұлттық білім беру дерекқорымен біріктірілген, бұл ақпаратты мектептерге жіберуге мүмкіндік береді әрі мектепке дейінгі және бастауыш білім беру арасындағы үздіксіз ауысуды қамтамасыз етеді. Бұл жаңалық бастауыш сынып мұғалімдері үшін балалардың мектеп бағдарламасын одан әрі дамытудың маңызды құралына айналды.

«Қаражатты баланың соңынан ілестіру» қағидатын іске асыру мақсатында білім беру қызметтерін алушылар бойынша дербестендірілген білім беру қызметін ескере отырып, мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуға мемлекеттік білім беру тапсырысын (будан әрі – мемлекеттік тапсырыс) орналастырудың жаңа тетігі әзірленді, ол осы жылдың қыркүйек айынан бастап Шымкент, Тараз және Түркістан қалаларында сынақтан өткізілді. Пилоттық жобаның мақсаты – мектепке дейінгі ұйымдарды қаржыландыру процесіне мемлекеттік қызмет көрсетудің ашықтығын қамтамасыз ету болып саналады.

**Студенттердің шәкіртақысын өсіру.** Қазақстанда инновациялық



лары он бес пайызға, 107 мың 61 теңгеге дейін, ал докторанттар үшін – екі жүз қырық мың теңгеге дейін көбейді.

Жоғары білім беруді жаңғырту және халықаралық серіктестіктер. Қазақстанда жоғары білім беруді дамыту және жаңғырту, оның ішінде шетелдік университеттермен стратегиялық әріптестік орнату арқылы да жалғасуда. 2021 жылы жоғары білім мен ғылымды дамыту тұжырымдамасы қабылданды, ол 2025 жылға дейін елімізде шетелдік жоғары оқу орындарының кемінде он екі филиалын ашуды көздейді. Осы тұжырымдама аясында 12 елдің, соның ішінде Ұлыбритания, Германия, АҚШ, Франция және Оңтүстік Кореяның университеттерімен жиырма үш стратегиялық серіктестік пысықталды. Биылғы қазан айында стратегиялық серіктестер – 67 шетелдік университеттің бір жүз жиырма екі қатысқан форум өтті. Жаңа оқу және ғылыми әріптестік құру Қазақстанға жаһандық білім беру кеңістігіне кірігуге көмектеседі әрі студенттердің ең заманауи білім беруге және ғылыми әдістемелерге қол жеткізуін қамтамасыз етеді деп күтілуде.

**Отандық ғалымдар мен ғылыми жобаларды қолдау.** Гранттық бағдарламалар мен докторантурадан кейінгі зерттеулер арқылы отандық ғалымдарды қолдау және дамыту да маңызды бағыт саналады. Осындай бастамалардың жарқын мысалдарының бірі – Мемлекет басшысының тапсырмаларын орындау аясында әзірленген және жас ғалымдарды қолдауға бағытталған «Жас ғалым» жобасы. 2021 жылдан 2024 жылға дейін гранттық қаржыландыруға он алты байқау конкурс өткізілді.

Нәтижесінде жас ғалымдар екі мыңнан астам ғылыми жобаны жүзеге асырды. Оның ішінде 686 жоба инженерлік білім мен технологияларды академиялық зерделеуді дамытуға бағытталған докторантурадан кейінгі бағдарлама аясында жүзеге асырылуда. Сондай-ақ, «Жас ғалым» бағдарламасы бойынша 2025-2027 жылдарға арналған жаңа конкурс жарияланды, бұл еліміздің ғылыми әлеуетін одан әрі дамытуды қамтамасыз етеді.

**Ғылыми әзірлемелерді коммерцияландыру және инновацияларды дамыту.** Сондай-ақ, маңызды күш-жігер ғылыми әзірлемелер мен технологияларды коммерцияландыруға бағытталған, бұл инновациялық экономиканы құрудың маңызды міндеттерінің біріне айналды. Ғылыми-техникалық қызмет нәтижелерін коммерция-

ландыру бойынша бес байқауды іске асыру шеңберінде ғылымды қажетсінетін өнімді сатудан түскен кірістерді, қоса қаржыландыру мен салықтық түсімдерді қосқанда, 97 миллиард теңгеден астам қаражат алынды. Бұл ретте ғылыми зерттеу өнімінің экспорты 571 миллион теңгені құрады.

Осы жетістіктер негізінде венчурлік қаржыландыруды одан әрі дамыту, технологиялық стартаптарды қолдау үшін қорлар құру және ғылыми-акселерациялық бағдарламаларды дамыту жоспарлануда. Келер жылы стартаптар мен коммерцияландыру кеңселері үшін коммерцияландыруға жәрдемдесу бағдарламасы іске қосылады, бұл ғылым мен технология саласындағы кәсіпкерлер үшін жаңа мүмкіндіктер ашады.

**Бірегей ғылыми өнімдер мен технологияларды дамыту.** Отандық ғылымның маңызды жетістігі бірегей өнімдерді дамыту. Мысалы, тазартылған селен былтырға дейін елімізде өндірілмеген. Селен фармацевтика, жартылай өткізгіш өнеркәсібі және металлургия сияқты өртүрлі салаларда қолданылатын маңызды элемент саналады. «Қазақмыс Прогресс» ЖШС былтыр өндірістік қуаты арқылы селенді тазарту бойынша учаске пайдалануға берілді. Технология сапасы 99,5 пайыздан асатын жоғары тазалықтағы селен алуға мүмкіндік береді. Бұл аталған жоғары технологиялық салада Қазақстан үшін жаңа перспективалар ашады. Алдағы жылдары қуатын кеңейту және құрамында селені бар материалдарды қайта өңдеудің жаңа әдістерін енгізу жоспарлануда.

Демек, бұл елімізде кірістерді ұлғайтуға және жаңа жұмыс орындарын ашуға ықпал ететін болады. Сонымен қатар, республикамызда онкологиялық аурулармен күресуге бағытталған жаңа дәрілік препараттар белсенді әзірленуде. Осындай жобалардың бірі – D-изоаскорбин қышқылы негізінде дәрі-дәрмек жасау. Ол KRAS мутациясы бар қатерлі ісіктерді емдеу үшін қолданылады. Nazarbayev University қолдаған жоба фармацевтика саласындағы маңызды қадам болды және Қазақстанда онкологиялық ауруларды емдеуді айтарлықтай жақсарты алады. Биыл жоба одан әрі клиникалық зерттеулер мен емдеу әдістерін әзірлеу үшін 2,1 миллиард теңге сомасына мақұлданды.

ҚР Үкіметінің  
баспасөз қызметі  
фото primeminister.kz

## ҚР ОҚУ-АҒАРТУ МИНИСТРЛІГІ

Еуропалық әріптестермен  
келіссөз жасалды

Ғани БЕЙСЕМБАЕВ еуропалық әріптестерімен кәсіптік-техникалық білім беру мәселелері бойынша бірқатар келіссөздер жүргізді. ҚР Оқу-ағарту министрі Еуропалық білім беру қорының басшысы Пилви Торстимен, Эстонияның Қазақстандағы Төтенше және Өкілетті елшісі Яап Орамен кездесті. Тараптар орта, техникалық және кәсіптік білім беру саласындағы екіжақты ынтымақтастықты дамыту мүмкіндігін талқылады.

Кездесу барысында министр Мемлекет басшысы жариялаған Жұмысшы мамандықтар жылы аясында техникалық және кәсіптік білім беру жүйесін жаңғырту жүргізіліп жатқанын атап өтті. Заңнамалық нормалар жетілдіріліп, халықаралық тәжірибелерді ескере отырып, колледждердегі

менеджмент күшейтілуде. Сондай-ақ, кездесу барысында бірлескен білім беру бағдарламаларын жүзеге асыру, колледждердің инновациялық дамуы, студенттер мен педагогтердің тағылымдамадан өтуі және мектеп педагогтерінің кәсіби дамуы жөніндегі жобалар талқыланды.

Шәкірттерге жеке қауіпсіздік  
сабақтары оқытылуда

Орталық коммуникациялар қызметінде өткен дөңгелек үстелде ҚР Оқу-ағарту вице-министрі Еділ Оспан жаңа оқу жылының жаңалықтарына тоқталды. Биылғы қыркүйектің бірінен бастап еліміздің балабақшаларында, мектептері мен колледждерінде 130 сабақтан тұратын жеке қауіпсіздік негіздері оқытыла бастады.

Бүгінде балалар он аптаға жоспарланған барлық тақырыптарды, соның ішінде жеке қауіпсіздік негіздерін, қоғамдық орындарда, көшеде, үйде және интернетте қауіпсіздік ережелерін толық меңгерді. Оқу жылының соңына дейін олар цифрлық технологияларды, онлайн-тәуекелдерді қауіпсіз пайдалану, сондай-ақ және сыни тал-

дау жасау дағдыларын дамытуға баса назар аудара отырып, зерделенген материалды қайталап бекітетін болады.

– Бұл сабақтар балаларға өздерінің қауіпсіздігін қамтамасыз ету үшін білім беріп, практикалық дағдыларды үйретіп қана қоймайды, сонымен қатар балалардың әлеуметтік жауапкершілігі мен өзіне деген сенімділігін дамытуға көмектеседі. Біз әр баланың жасын және даму деңгейін ескере отырып, ол үшін сенімді қолдаушы орта қалыптастыруға тырысамыз, – деді Еділ Сабырұлы.

Айта кетейік, сабақтар апта сайын сынып сағаты аясында ұзақтығы 10 минуттан жылына үш рет қайталанып өткізіледі. Сабақтарда материалды барлық жас топтарындағы балаларға қолжетімді және қызықты ету үшін практикалық кеңестер, оқытудың интерактивті әдістері, бейнелер мен ойындар қолданылады.

Оқыту мен тәрбиелеудің  
ортақ жауапкершілігі

Оқу-ағарту министрі елордада ата-аналармен кездесуде тәрбиеге басымдық берді. Ғани БЕЙСЕМБАЕВ ата-аналар комитетінің өкілдеріне арналған «Балалардың әл-ауқаты мен қауіпсіздігі: ата-ана мен мектептің бірлескен жауапкершілігі» семинар-тренингіне қатысты. Оған еліміздің барлық өңірінен бес жүзге жуық ата-ана жиналды.

Министр ата-аналарды балалардың тәрбиесіне ерекше көңіл бөлуге шақырды және ата-ана мен мектептің ынтымақтастығын арттыру, ата-аналар комитеттерінің рөлін нығайтудың маңыздылығына тоқталды. – Балаларды оқыту мен тәрбиелеу процесінде ортақ жауапкершілік болуы керек – бұл біз ұмтылуымыз керек негізгі құндылық. Ол, ең алдымен, ата-ананың басты жауапкершілігінде. Мемлекет пен мектеп тарапынан оларға қолдау көрсетіп, әрбір баланың жан-жақты дамуына жағдай жасалуда. Тәрбие – отбасынан басталатынын есте ұстаған жөн. Ата-ана ұстазға деген құр-

меттің үлгісін көрсетуі керек, өйткені бала – ата-анасының айнасы, – деді Ғани Бектайұлы. Оның айтуынша, балалардың қауіпсіздігін қамтамасыз ету, құқықтарын қорғау, олардың дамуына қолайлы жағдай жасау – мемлекеттік саясаттың ең маңызды басымдығы. Бұл бағытта ауқымды шаралар атқарылуда. Бес жылда елімізде бір миллион оқушы орнына арналған 1 мыңнан астам мектеп ашылды. Алғаш рет өткен жылдан бастап 1,7 миллионнан астам бастауыш сынып оқушылары мен әлеуметтік осал отбасылардан шыққан балалар тегін тамақпен қамтылды. – Мемлекет балалар үшін

қауіпсіз және эргономикалық білім ортасын құруды жалғастыруда. Бұл ретте Мемлекет басшысының бастамасымен қалалар мен шалғайдағы ауылдарды да қамтитын «Жайлы мектеп» Ұлттық жобасы іске асырылуда. Өткен жылдан бастап барлық білім беру ұйымдарында «Біртұтас тәрбие» бағдарламасы енгізіліп, оның аясында балаларды тәрбиелеуде ата-аналардың психологиялық-педагогикалық және әлеуметтік құзыреттілігін арттыруға, позитивті ата-ана мәдениетін қалыптастыруға бағытталған Ата-аналарды педагогикалық қолдау орталықтары ашылды, – деді еліміздің бас ұстазы.

«Ұстаз» фильмі көпшілікке  
таныстырылды

ҚР Оқу-ағарту, Мәдениет және ақпарат министрліктерінің және Жетісу облыстық әкімдігінің қолдауымен астаналық педагогтер мен білім беру ісінің ардагерлері үшін жетісулық режиссер Ерлан Ошақбаевтың «Ұстаз» фильмінің тұсаукесері ұйымдастырылды. Фильмде жас ұстаздың туған ауылына оралуы, өзі оқыған мектепте жұмыс істеуі, оқушылармен қарым-қатынасы, мұғалімнің беделі, шәкірттерін білім бәсекесіне қабілетті етуге деген ұмтылысы мен жаңашылдығы, сондай-ақ педагогикалық қызметтің қиындығы мен қызығы көрініс табады.

Таныстырылым кезінде сөз сөйлеген Оқу-ағарту министрі Ғани Бейсембаев мәдениет және ақпарат министрлігімен бірлесіп, фильмді еліміздің басты телеарналарынан көрсету және барлық өңірлерде педагогтер қауымдастығы арасында тарату жөнінде ұсыныс білдірді. – Мемлекет басшысы педагогтердің қоғамымызда маңызды рөл атқаратынын атап өткен болатын. Бұл сөздер педагогтерді қолдауға және білім сапасын арттыруға бағытталған нақты қадамдармен бекітілді. Алғашқы және маңызды қадамдардың бірі 2019 жылы ҚР «Педагог мәртебесі туралы» Заңының қабылдануы болды, – деді ол.

– Бұл құқықтық құжат педагогтердің жұмыс жүктемесін азайту, артық функциялардан босату және жаңа ынталандыру шараларын енгізу мәселелерін реттеді. Осы фильмнің негізгі миссиясы – педагогтің тек мамандық емес, нағыз ша-



қыру, миссия екендігін көрсету. Олардың қоғамдағы рөлін терең түсінуге, жас мұғалімдер үшін жауапкершілікті сезінуге және кәсіби дамуға шабыттандыратын маңызды себеп болатынына сенемін. «Ұстаз» фильмінің идея авторы – Бейсен Құранбек, сценарийін жазған – Гүлмира

Қадырқызы, ал фильм кейіпкерлерінің рөлдерін Жетісу облыстық драма театрының және оқушылар сарайындағы поэтикалық театрдың актерлері сомдаған. Фильм Жетісу телеарнасының қолдауымен өңірде түсірілген. Алдағы уақытта ол еліміздің бас телеарналарынан көрсетілмек.

## ЖҰМЫСШЫ МАМАНДЫҚТАРЫН ДАЯРЛАУ

## Сан саланы қамтитын аса жауапты сала

Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт ТОҚАЕВ биылғы Жолдауында 2025 жылды техникалық және кәсіптік білім беру жүйесін реформалауды жүзеге асыру міндетін қойып, жұмысшы мамандықтар жылы деп жариялады. Техникалық және кәсіптік білім беру жүйесіне түбегейлі реформалық өзгерістер мен трансформациялау енгізу қажеттілігі соңғы жылдары айқын сезілді.



Динар НУКЕТАЕВА,  
ҚР Сенаторлар  
Кеңесінің мүшесі

Бұл дегеніміз заман талабына сай өндіріс саласына сапалы жұмысшы мамандықтарын даярлауға ел Президенті бастамашы болып, Үкімет пен билік тарапынан әрқашан басымдылық беріп, басты назарда ұстайтын мәселесі деп айқындап, үкімет тарапынан заман талабына сай кешенді қадамдарды іске асыруды кезекті Жолдауында нақтылап тапсырды. Осы орайда Қасым-Жомарт Кемелұлының келесі жылды – Жұмысшы мамандықтар жылы деп жариялауы осы салаға нақты өзгерістерді енгізе отыра ел экономикасын дамытуға бағытталған нақты қадамдарының ірі көріністерінің бірегейі деп бағалауға болады.

ТЖКБ жүйесін реформалаудың алға қойылған міндеттері тұрғысынан бұл Қазақстанда жұмысшы кадрларды даярлау жүйесіндегі қалыптасқан үрдістер мен дәстүрлерді түбегейлі

қайта қарау деген сөз. Техникалық және кәсіптік білім беру орындарында сапалы білім мен саналы тәрбие беру – өркеніет көшіне ілескен елдердің бүгінгі таңдағы ең маңызды мәселесі десек, жұмысшы мамандықтарын даярлау да – сан саланы қамтитын аса жауапты сала екендігі даусыз. Осы тұрғыда еліміздегі колледждер бүгінгі күні жоғары оқу орындары және негізгі, орта білім беретін мектептермен тығыз байланысты жолға қойып, осы үш буынның арасындағы ынтымақтастыққа және ажырамас бірлікке мән беруге басымдық беруді басты стратегиялық бағыты деп қабылдауы қажет.

Нақтырақ тұжырымдасақ, білім алушының мансабын әрі қарай дамыту бойынша үгіт-насихат жұмыстары мен рекрутинг және пайдалы кеңес берудің ортақ моделін жасап, білім беру жүйесіне енгізу, тиімді жолға қою басты нысанамызға айналмақ, ол үшін жоғарыда келтіріп отырған үш буын, білім саласының ортақ әрі бірегей жүйесіне бет бұруы қажет. Келесі бір баса назар аударатын мәселе, аймақтардағы колледждердің игертетін мамандықтары бойынша үгіт-насихат орталықтарын құру мақсатымызға жаңаша серпін бермек. Мемлекет басшысының осы Жолдауында: «Кәсіптік білім беру реформасы экономиканың өсуін қамтамасыз ету және оның инвестициялық әлеуеті тұрғысынан өте маңызды болып отыр», – деп нақты көңіл аударатын тұсы да осы мәселенің өзектілігін білдіреді.

Мемлекет басшысы жариялап отырған жұмысшы мамандықтар жылындағы тағы бір игі бастама-



сының жалғасы іспеттес қадам, ол аймақтағы техникалық және кәсіптік білім беру ошақтарының инновациялық және рентабельді мамандықтар ашуында болып тұр. Жуырдағы Үкімет отырысында Оқу-ағарту министрлігіне салалық министрліктермен бірлесіп техникалық және кәсіптік білім беруді реформалау жөніндегі кешенді жоспар әзірлеу тапсырылды. Бүгінгі колледждердің бұл мақсатты орындау үшін және жүзеге асыру жолында мемлекеттік билік тарапынан бірнеше шарттарды іске асыру қажет деп есептеймін: жан басына шаққандағы өрбір студентке бөлінетін қаражатты кемінде екі-үш есе көбейту; ауылдық немесе аймақтарда орналасқан шалғай колледждердің кәсіби білім беру базасын нығайта отырып, білім үрдісі өте жақсы жолға қойылған колледждерді сол белгілі бір аймақтың негізгі тіреуіш орталығына айландыра отыра жан жағындағы басқада оқу орындарын тарта отырып жан-жақты сапасын арттыру.

Колледждерде жаңа мамандықтар ашуда лицензияларды иемдену мүмкіндігін барынша жеңілдету;

елордада немесе Алматы қаласында WorldSkills Академиясын құру; техникалық және кәсіптік білім беру ұйымдарын үздік аяқтаған түлектері үшін мемлекеттік қызметтерге орналасу талаптарын неғұрлым оңтайландырып, жеңілдету; профильді жоғары оқу орындары колледждерді өз қамқорлығына ала отырып бұл тұрғыда әдістемелік бағыттар бойынша ынтымақтастықты арттырса екі жақты байланыс нақты көрсеткіштерге жетелейтіні сөзсіз; техникалық және кәсіптік білім беру ұйымдары студенттері мен педагогтарына арналған өзара академиялық ұтқырлық енгізу мәселесі де мақсатымызға жетуде даңғыл жол болары айқын.

Әлемдік, халықаралық деңгейдегі үздік колледждерге жібере отыра педагогтердің тағылымдамаларын ұйымдастыру білім беру жүйесін жаңа деңгейге көтеретіні сөзсіз; тәжірибе алмасу үшін шетелдік үздік менеджерлері мен оқытушыларын елімізге шақырту – білікті мамандар даярлаудағы игі бастама; техникалық колледждер базасында арнайы әскери кафедралар

ашып, запастағы сержанттарды даярлайтын әскери орталықтар ашу. Сол арқылы білім алушыларды сержант атағына дейінгі әскери біліктілікпен қамтамасыз ету көптеген талапкердің ынтымағы мен қызығушылығын арттырып, кемел келешегіне жарқын жол ашары анық және техникалық колледждер нысанында жасанды интеллект орталығын құру сияқты басқа да мүмкіндіктер.

Міне, Президент Жолдауын ақыл сарабынан өткізе отырып, осындай жарқын ойларды түйдік. Бұл – жұмысшы мамандық иелерінің білім-біліктігін арттырудағы тың идея, игі бастамаларға алғышарт ретінде ықпал етері сөзсіз. Мемлекет басшысының осындай жарқын бастамалары кемел келешегімізге нұсқайтын даңғыл жол екені сенім ұялатады. Ол елеулі өзгерістерді болжайды, тіпті түбегейлі жаңа нәтижеге және экономика мен қоғамның заманауи талаптарына сәйкес келетін ТЖКБ жаңа жүйесін құруға әкелетін іргелі қағидаттарды, жекелеген нормалар мен ережелерді өзгертуге ықпал ететін үрдіс қалыптастырары сөзсіз.

## БАЛА ҚҰҚЫҒЫ

## Әлеуметтік педагог және оның мектептегі рөлі

ҚР «Бала құқықтары туралы» Заңына сәйкес, баланың құқықтары сақталып, қорғалады. Баланың ең басты құқығы – оның дүниеге келіп, өмір сүруінен, оқып, білім алып, денсаулығын күтумен қатар баланың әлеуметтік қамтамасыз етілуі – занды шарт. Баланың әлеуметтік қамтылуына ата-аналары толық жауапты.

Баланың әлеуметтік-тұрмыстық қамтамасыз етілуін қадағалап, тексеру, оқушылардың құқықбұзушылығының алдын алу шараларын ұйымдастыру және мектепте білім алатын оқушымен де тығыз жұмыстар жүргізіп отыру мектеп әкімшілігі, соның ішінде мектептің әлеуметтік педагогінің ең жауапты ісі. Осы орайда біздің білім ордасындағы тәрбие ісі жөніндегі орынбасарлар, мектеп психологы, мектеп инспекторы және әлеуметтік педагог бірлесіп отырып, оқу жылында «Бала құқықтарына» сәйкес әрбір мектеп жасындағы баланың мектеп қабырғасында білім алу құқығын сақтай отырып, әрбір баланың оқу-біліммен қамтылуын басты назарға алып, тексеру жұмыстары бойынша рейд жасалады.

Оқу процесі барысында баланың өмірі мен жетілуіне жауапкершілікті арттыру қажеттігі бо-

йынша ата-аналармен немесе олардың асыраушы қамқоршы-қорғаншыларымен түсіндіру, кеңес беру жұмыстары жүргізіліп, бала өміріне жауапсыз қараған ата-аналармен тығыз байланыста жұмыстар жүргізіледі. Сонымен қатар, тамыз бен қыркүйек айының соңына дейін «Мектепке жол» республикалық акциясы балалардың құқықтары мен мүдделерін қорғауды қамтамасыз ету мақсатында дәстүрлі түрде жыл сайын өткізіледі. Акцияны ұйымдастыру және өткізу жөніндегі іс-шаралар жоспары жасалып, бекітілді.

Мектепшілік акция барысында мектеп-гимназия оқушыларының оқулықпен толық қамтылуы және оқуға дайындықтарын қарастыру, аз қамтылған және көпбалалы отбасылардың балаларына қолдау көрсету көзделді. Осы акция аясында материалдық және демеушілік көмек көрсету

мақсатында жұмыстар жасалды. Мектебіміздегі көпбалалы, патронат, аз қамтылған отбасынан шыққан 1–11-сыныптың алпыс төрт оқушысына мемлекет тарапынан 55 мың теңге көлемінде қаражат бөліп, мектеп формасы, аяқ киім және кеңсе тауарларымен қамтамасыз етілуіне жағдай жасады. Адамгершілікті биік ұстап, кісілікті ту етіп, көкірегі қаяулы, жаны жаралы жанның жасын сүртіп, жылы лебізін аямай, қолдан келген жәрдемін ұсынған қамқор жандардың арамызда әлі де бар екендігі қуантады.

Акция барысында демеушілік көмек көбірек көрсетілді. Атап айтсақ, 10 оқушы мектепке қажетті құрал-жабдықтар мен мектеп формасымен және ақшалай қаражатпен тегін қамтамасыз етілді. Демеушілік көмек көрсеткен ата-аналарымызға, кәсіпкер-

лерімізге алғыс білдіреміз. «Қайырымдылық жасасаң, қайырын өзің көресің», – дейді қазақ халқы. Қайырымдылық – адамзат бойындағы ерекше бір қасиет болып саналады. Қайырымдылық – ізгіліктің, адамға деген таза ниеттің, адамгершілік қарым-қатынасын көрсететін адамдардың бір-біріне деген сүйіспеншілігі мен көмегі. Жаңа оқу жылынан бастап, бастауыш 1–4-сыныптың алты жүз алпыс оқушысы тегін ыстық тамақпен қамтамасыз етілген.

Жан басына шаққанда күн көріс табыстары есептеле отырып, арнайы НОБД базасынан тексеріліп, әлеуметтік статустағы 57 оқушы мектептегі әлеуметтік қамтылды. Мектебімізде әлі де осындай игі істер жалғасын табады деген сенімдеміз. Жақсы істің жемісті болуы оның жүйелі жүзеге асырылуымен «Мектепке жол» қайырымдылық акциясының аясында биыл да көптеген қамқорлық іс-шараларымен аяқталды. Қазіргі уақытта мектептегі әлеуметтік жағынан аз қамтылған балаларға жәрдем беру «Мемлекеттік атаулы әлеуметтік көмек туралы» Заңға сәйкес жү-

зеге асырылуда. Аталмыш заңда қарастырылғандай, жан басына шаққандағы орташа табысы мектепте белгіленген кедейлік шегінен аспайтын отбасыларға атаулы әлеуметтік көмек көрсетілуде.

Жыл бойы аз қамтылған, көпбалалы отбасының оқушыларына әлеуметтік көмек көрсетіліп, тұрмыстық және материалдық жағынан жағдай жасалынады. Әрбір оқушының әлеуметтік ортаға қарым-қатынасын зерттей отырып, отбасындағы тұрмыс жағдайын, ата-аналардың әлеуметтік статусын анықтау арқылы сыныптың әлеуметтік картасы шығарылды. Жалпы мектебіміз бойынша әлеуметтік педагогтің аз қамтылған, көпбалалы және ата-ана қамқорлығынсыз қалған отбасылардың оқушыларымен жүргізген жұмысы өз нәтижесін беруде.

Дария ҚҰРМАНҚҰЛ,  
А.Байтұрсыннов атындағы  
№139 мектеп-  
гимназияның  
әлеуметтік педагогі,  
Алматы қаласы,  
Әуезов ауданы

## ОПРОС

# Исследование «Школьная библиотека-2024»: проблемы и перспективы развития



Победитель республиканского конкурса «Лучший библиотекарь-2024» Кенжетаета Гульзия Егеубаевна, библиотекарь гимназии имени Абая для одарённых детей г. Павлодара. Первое место, подарок от издательства «Көкжиек-Горизонт» – планшет

**В сентябре 2024 года Республиканская научно-педагогическая библиотека провела масштабное исследование, посвящённое состоянию и перспективам развития школьных библиотек в Казахстане. Анкетирование под названием «Школьная библиотека-2024» позволило выявить ключевые проблемы библиотечного дела и обозначить пути их решения.**

В опросе приняли участие 1149 библиотекарей школ и колледжей со всей республики, что обеспечило широкую репрезентативность. Анкетирование проводилось на казахском (617) и русском (532) языках, чтобы учесть мнение специалистов из всех регионов. См. Таблица 1. Распределение участников по видам школ

### Основные проблемы школьных библиотек

Целью исследования было изучение проблем, связанных с формированием библиотечных фондов, списанием литературы, пополнением новинками детской литературы, дублетностью и другими аспектами. Среди выявленных трудностей:

- Нехватка современных книг и научно-популярной литературы. Например, 144 участника указали, что не получали новую научную литературу последние 5 лет.

- Нерегулярность обновления методической литературы для педагогов. Более 440 респондентов сообщили, что их библиотеки вовсе не пополняются такими изданиями.

- Проблемы с транспортировкой книг. Более 800 библиотекарей отметили, что доставляют книги за свой счёт, используя личный транспорт.

- Потребность в обновлении материально-технической базы. Для 677 респондентов первооче-

редной задачей является замена мебели и стеллажей, а 243 участника отметили необходимость ремонта помещений.

- Проблемы со списанием устаревших по содержанию и ветхих книг. Так, 148 участников отметили: «Нам не разрешают списывать книги».

### Роль рекомендательных списков

Составленный в рамках программы «Оқуға құштар мектеп» перечень из более чем 1700 произведений получил высокую оценку: 508 участников поставили списку максимальный балл. Обсуждая список, были обозначены и проблемы. Вот некоторые из них: недостаток книг на казахском языке отметил 181 участник анкетирования; недостаточность книг на русском языке обозначили 287 респондентов; 190 участников анкетирования отметили, что «мало современных произведений детской художественной литературы»; о том, что «в списке много книг, которые уже есть в библиотеке, их закуп приводит только к излишней дублетности», высказались 88 библиотекарей.

### Пути развития школьных библиотек

Исследование продемонстрировало готовность библиотекарей к переменам: 263 респондента

высказались за пересмотр концепции школьных библиотек. Также был подчеркнут запрос на поддержку со стороны администраций школ и родителей.

### Труд библиотекаря

Труд библиотекаря остаётся до сих пор недооценён. На вопрос «На сколько ваша нагрузка в библиотеке соответствует вашей заработной плате? Выберите по шкале от 1 до 5» единицу и двойку выбрал 641 респондент, то есть 55% библиотекарей крайне недовольны своей заработной платой за тот труд, который они выполняют. См. Таблица 2. Распределение ответов участников по шкале от 1 до 5

Поощрение библиотекарей осуществляется по остаточному прин-

ципу. Из 1149 опрошенных библиотекарей лишь 20 были отмечены денежными премиями, 15 получили благодарность с занесением в трудовую книжку. Никаких поощрений не получали 50% опрошенных библиотекарей.

См. Таблица 3. Распределение ответов участников по шкале по вопросу о поощрениях

Все результаты доступны (в том числе для комментирования) по ссылке: <https://docs.google.com/spreadsheets/d/1JndxOKR1LpP1lw6-Q0iizTX34o3znvrS/edit?usp=sharing&oid=105341238891862221481&trp=true&sd=true>

В таблицах исключены фамилии и личные данные респондентов.

Результаты анкетирования послужат основой для выработки стратегии модернизации школьных библиотек Казахстана.

Республиканская научно-педагогическая библиотека планирует представить итоги исследования в Министерство просвещения для разработки конкретных мер по улучшению состояния школьных библиотек и разработки мер поощрения библиотекарей школ и колледжей страны. Эта инициатива – ещё один шаг к созданию образовательной среды, способствующей развитию культуры чтения и функциональной грамотности у школьников.

**Алия САЙДЕМБАЕВА,**  
директор РНПБ МП РК,  
**Наталья НОВОСЕЛЬЦЕВА,**  
кандидат педагогических наук,  
директор издательства  
«Көкжиек-Горизонт»

Таблица 1. Распределение участников по видам школ

Вид школы	Кол-во участников опроса на казахском языке	Кол-во участников опроса на русском языке	ИТОГО
Городская	164	146	310
Сельская	453	379	832
Частная	1	1	2ц
НИИШ	1	-	1
Республиканская	2	2	4
			<b>1149</b>

Таблица 2. Распределение ответов участников по шкале от 1 до 5

На сколько ваша нагрузка в библиотеке соответствует вашей заработной плате? Выберите по шкале от 1 до 5.	Кол-во участников опроса на казахском языке	Кол-во участников опроса на русском языке	ИТОГО
1	258	220	478
2	79	84	163
3	154	125	279
4	54	38	92
5	76	61	137
			<b>1149</b>

Таблица 3. Распределение ответов участников по шкале по вопросу о поощрениях

9. Уважаемый библиотекарь! Благодарим вас за ответы! Благодарим вас за творческий труд! Какие поощрения вы получали за свой труд в последнее время (5-1 лет)?	Кол-во участников опроса на казахском языке	Кол-во участников опроса на русском языке	ИТОГО
Денежная премия (премии)	-	20	20
Благодарность с занесением в трудовую книжку	8	7	15
Благодарственное письмо, грамота от РОО (УО, министра, РНПБ, от издательства)	182	93	275
Почётная грамота, Благодарственное письмо, грамота от администрации школы	111	98	209
Награда(ы) ценными подарками от администрации школы	11	3	14
Пока не было никаких поощрений	295	286	581
			<b>1114</b>





## АЛМАТЫ: ОБРАЗОВАНИЕ

## Опыт инклюзивного образования в Южной Корее

В рамках стажировки, проходившей с 23 по 30 ноября 2024 года в городах Сеул и Пусан для 50 работников образования г. Алматы, сотрудники Управления образования Алматы Асель КАЗБЕККЫЗЫ, Дидар СЕРИКОВА и Жаныл ЖЫЛКЫШИНА посетили Метрополитенское управление образования г. Пусан. Цель визита заключалась в изучении передового опыта Южной Кореи в сфере инклюзивного образования.

Южная Корея начала развивать инклюзивное образование ещё в 1940-х годах, задолго до того, как многие страны мира осознали важность этой сферы. В ходе встречи обсуждались успешные практики внедрения инклюзивного обучения, а также возможные совместные проекты в образовательной сфере. Особое внимание было уделе-

но экономической и культурной значимости Пусана, который является вторым по величине городом Южной Кореи и одним из наиболее экономически сильных регионов страны. Пусан активно развивает партнёрские отношения с Казахстаном, включая образовательную сферу. Именно с целью укрепления таких связей в 2024 году в городе открылось

Генеральное консульство Республики Казахстан.

Пусанская сторона тщательно подготовилась к встрече, уделив внимание сходствам между городами. Было отмечено, что, как и Пусан, Алматы является одним из самых экономически сильных регионов Казахстана, с развитой инфраструктурой и ведущими позициями в образовании.

Особым гостем мероприятия стал Генеральный консул Республики Казахстан в Пусане господин Аслан Аскар, который подчеркнул важность дальнейшего сотрудничества двух стран. Казахстан и Южная Корея работают над созданием моста взаимодействия в различных областях, включая образование, экономику и культуру.



Во встрече также приняла участие организатор поездки Жулдыз Амангельды. Обсуждение прошло в дружелюбной и тёплой атмосфере, стороны обменялись подарками, что подчеркнуло высокий уровень взаимного уважения и интереса к укреплению связей.

Начальник Метрополитенского управления образования города Пусан господин Чон Чжон Ук выразил интерес к развитию сотрудничества и отметил желание посетить Алматы весной 2025 года для укрепления партнёрства и изучения образовательных инициатив города. Пусан занимает лидирующие позиции по качеству среднего образования среди 17 регионов Южной Кореи. Представители управления выразили готовность к долгосрочному со-

трудничеству с Алматы, подчеркнув свою заинтересованность в развитии взаимовыгодного партнёрства.

Эта стажировка стала важным шагом в укреплении международного взаимодействия и обмена лучшими образовательными практиками. Участники отметили, что программа была насыщенной и продуктивной, а полученные знания и опыт будут способствовать развитию инклюзивного образования в Алматы. Организация таких мероприятий укрепляет межкультурные связи и открывает новые горизонты для развития образования, подтверждая значимость международного сотрудничества в этой сфере.

Ляззат ТУРКЕСТАНОВА



## ВУЗЫ

## О новых условиях поступления в Nazarbayev University



Nazarbayev University (NU) объявил о значительных изменениях в процессе поступления, упрощая требования и расширяя выбор образовательных программ. Эти новшества направлены на то, чтобы сделать качественное образование доступным для большего числа студентов из Казахстана и других стран.

Среди главных изменений – упрощение процедуры поступления на коммерческой основе. Теперь для некоторых программ больше не требуется мотивационное письмо, а требования к уровню английского языка стали более гибкими. Например, для программы предвузовской подготовки (Foundation) на платной основе минимальные результаты ЕНТ на английском языке – 75 баллов, либо GPA 3.5 из 5.0. Университет впервые принимает результаты ЕНТ для тех, кто хочет поступить на коммерческой основе. Минимальные требованиями к результатам IELTS (5.5), TOEFL iBT (46). Foundation помогает выпускникам школ улучшить свои знания по математике, академическому английскому и другим дисциплинам перед поступлением в вузы.

Вице-президент NU Асель Уалиева подчеркнула важность выбора качественного образования в современных условиях: «Для родителей сейчас особенно важно учитывать происходящее в мире. В такое турбулентное время вместо того, чтобы отправлять своего ребёнка за границу, лучше довериться тому, что находится рядом – в Астане. NU предоставляет качественное образование, диплом которого признаётся во всем мире, а 98% выпускников успешно трудоустраиваются. Мы создаём комфортные условия для обучения и предлагаем возможности не только для тех, кто поступает на грант, но и для платного обучения. При этом мы пересмотрели требования, сделав их более гибкими и доступными».

Для программ бакалавриата NU

минимальные требования IELTS (6.0), TOEFL iBT (60). Помимо этого, поступающие на платное обучение должны иметь GPA 4.0 из 5.0 и/или результаты ЕНТ на английском языке с общим баллом 85.

В этом году NU ввёл возможность поступления на коммерческой основе не только на осенний, но и на весенний семестр. Такой шаг особенно актуален для тех, кто завершил обучение в школе, но вовремя не подал документы или планирует перевестись из другого вуза. Приём заявок на весенний семестр уже закончился 29 ноября, поскольку занятия начинаются в середине января 2025 года.

Для поступления на магистратуру и докторантуру NU нужны следующие документы:

- результаты IELTS или TOEFL;
- опыт работы;
- рекомендательные письма;
- письмо-обоснование;
- стандартизированные тесты ALEKS/GRE/GMAT;
- эссе и резюме.

Однако конкретный перечень требований может различаться в

зависимости от программы. Например, для докторантуры требуется IELTS 6.5 и GPA 2.75 (из 4.0), а для программ Высшей школы образования – IELTS 7.0. Но в целом IELTS и TOEFL iBT для магистратуры – 6.0, а для докторантуры на полбалла больше – 6.5.

NU активно расширяет список образовательных возможностей, и особый интерес вызывает шестилетняя программа базового медицинского образования в Школе медицины.

Высшая школа бизнеса впервые начала приём на программу бакалавриата по бизнес-администрированию. Большим спросом пользуются магистерские программы в области финансов и бизнес-администрирования. Школа инженерии и цифровых наук предлагает ведущие программы по компьютерным наукам, Data Science, механической и аэрокосмической инженерии, которые являются лучшими в Центральной Азии.

Высшая школа государственной политики запустила магистратуру с онлайн-форматом обучения, а Школа горного дела и наук о земле готовит специалистов для нефтегазового и горнодобывающего секторов.

Онлайн-приём заявок на 2025-

2026 академический год уже начался, подробная информация доступна на официальном сайте Nazarbayev University. Стоимость обучения за год зависит от выбранной программы и варьируется от 5,8 миллионов тенге. Специальные цены на программы послевузовского образования действуют для государственных служащих.

Nazarbayev University остаётся лидером казахстанского образования, предлагая программы, основанные на мировых стандартах. Гибкость поступления и разнообразие образовательных возможностей делают NU привлекательным для абитуриентов с разными интересами и карьерными амбициями. Выпускники NU работают в топовых казахстанских и международных компаниях, в том числе таких IT-гигантах, как Meta, Google, Apple, Microsoft, трудоустраиваемость выпускников – 98%. Рейтинг NU подтверждён на международном уровне в престижном рейтинге Times Higher Education, где университет входит в топ 24 процентов и является лучшим вузом Центральной Азии и Кавказа.

Ділнұр КЛИМЕНОВА





## ДВОРЕЦ ШКОЛЬНИКОВ Г. АЛМАТЫ

## 40 лет работы во благо детей!

**Будущее начинается сегодня, наши дети и подрастающее поколение – это и есть Казахстан завтра. На устойчивое, образованное, талантливое, креативное поколение, безусловно, влияет среда, погода в семье, образование, культура, традиции и дюжина факторов. Наша общая задача как родителей, педагогов, общества в целом – путём консолидации создать более инклюзивную среду для каждого ребёнка, увидеть в каждом индивидуальность, талант, раскрыть потенциал, направить и посветовать, окружить вниманием, заботой и дать правильное направление в будущее.**

И только тогда станет всё больше и больше образованных, разносторонних, культурных, творческих, духовно, нравственно воспитанных граждан, которые сохраняют и уважают традиции, культуру, обычаи, языки и окружающий мир. В гармоничном достижении всего этого роль системы образования очевидна.

Зачастую образовательная среда формирует и закладывает у детей фундамент в их личностные качества: коммуникабельность, дисциплина, воспитанность и многое другое – становясь драйвером к получению дополнительных знаний, информации, компетенций и навыков. Именно жажда к новым знаниям позволяет добиваться новых вершин, делая жизнь более яркой и насыщенной. Наличие данных качеств в эпоху быстроменяющегося мира, мира цифровых технологий, искусственного интеллекта, социальных сетей и будет помогать подрастающему поколению более комфортно адаптироваться и социализироваться, в последующем открыто выступать на публике, раскрывая свои мысли, отстаивать точку зрения и быть значимым в обществе.

Система дополнительного образования – яркий пример того, как дети могут получать абсолютно новые компетенции и знания, развивать имеющиеся навыки, как у детей раскрывается творческий, культурный, спортивный, личностный потенциал, то есть данный блок системы образования охватывает все сферы жизнедеятельности и рассматривается как поле расширенных возможностей для детей.

Дворец школьников г. Алматы как представитель системы дополнительного образования вот уже более 40 лет вносит неоценимый вклад в развитие детей и подрастающего поколения. Сотни тысяч детей и подростков, как в прошлом, так и в настоящем, получают дополнительные, а где-то основные знания, навыки, компетенции, где педагоги помогают детям раскрыть их таланты, развить

сильные стороны, и это неустанный труд всего коллектива. По всей стране во внешкольных организациях дополнительного образования трудятся тысячи педагогов, которые меняют судьбы детей, дают им счастливую путёвку в будущее.

Для многих по сей день Дворец школьников – это счастливое детство, радость общения, дружба и ежедневный кропотливый труд педагогов, тренеров и преподавателей, которые креативно и творчески, с человеческим теплом и заботой посвящают себя детям, и это действительно невольно в сердцах многих из нас вызывает ностальгию.

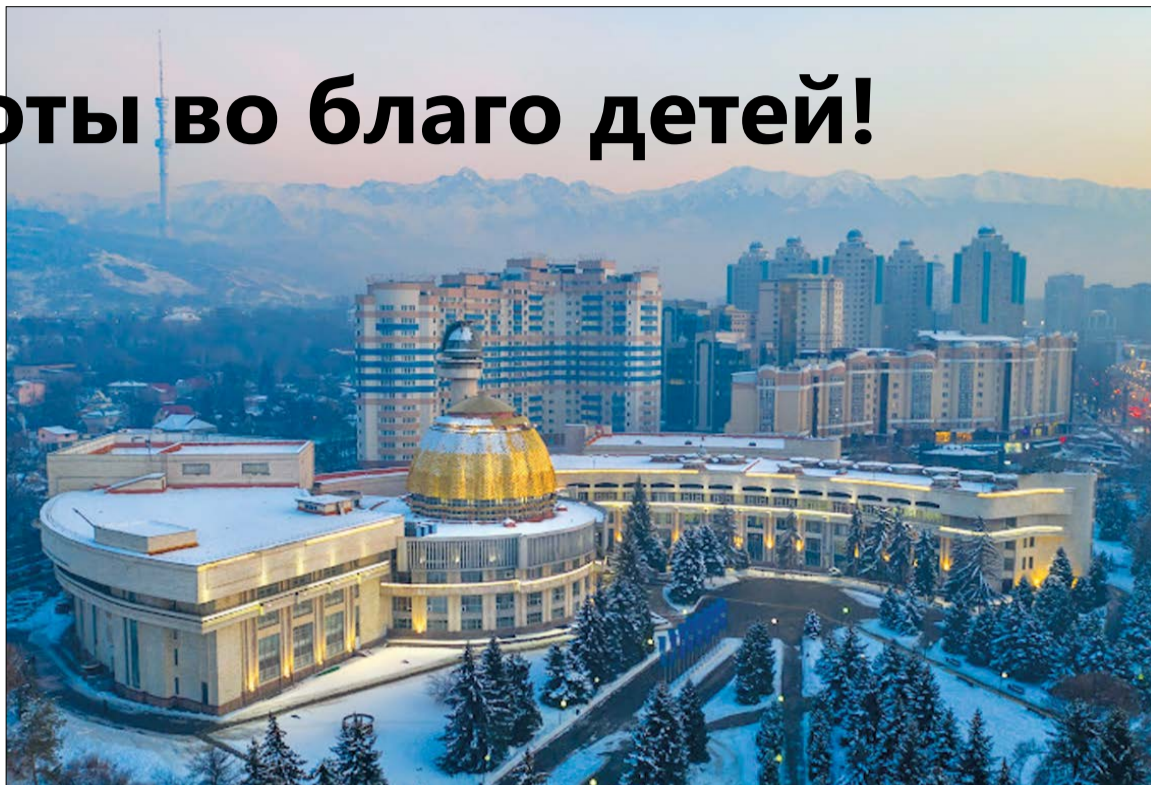
На сегодняшний день во Дворце школьников занимается более 15 тысяч детей, включая переменный контингент и краткосрочные программы научно-технического направления. Дворец школьников стал площадкой



для многих образовательных мероприятий городского, республиканского и международного уровня. Здесь работают 239 детских объединений в разных направлениях.

Здание Дворца школьников, возведённое по личной инициативе Динмухамеда Ахмедовича Кунаева, – это исторически значимый памятник архитектуры, внесённый в реестр республиканского значения с 1984 года.

Поистине, Дворец школьников г. Алматы считается уникальным сооружением и архитектурным украшением Алматы и является достоянием всей страны. Здание Дворца состоит из 12 павильонов, полезная площадь которых свыше 35 тыс. кв. метров, имеет необычную форму, состоящую из нескольких спиралей, концентрически сходящихся в одной точке. Центром композиции является купол. Обширные озеленённые пространства с аллеями, цветниками, живописными группами деревьев отделяют Дворец школьников от проезжей части. Здесь же установлен памятник обществу деятелю Казахстана



ной, туристско-краеведческой сфере, которую ребёнок выбирает сам или с помощью взрослого.

Такова роль педагога системы дополнительного образования, о которых иногда не говорим так много или говорим так мало, те, кто также вносят вклад и помогают в формировании у ребёнка самосознания, ощущения собственной личности, покрывая творческие потребности детей, помогая всей системе образования. Развивает интересы у детей, раскрывает потенциал и талант, более того, играет непосредственную роль в усвоении образовательного материала в том необходимом количестве, которое дети в силу своего возраста и индивидуальных способностей могут принимать и осваивать. И это, безусловно, демонстрирует важную роль системы дополнительного образования как составной части общего образования, позволяющей детям приобрести дополнительные компетенции и зна-

няя, помогая максимально раскрыть в каждом ребёнке индивидуальность.

Таким образом, образование во все времена играло и играет ключевую роль в эволюции человека, именно образование, знания, информация во многом дают невероятные возможности для многих, в последующем образованные специалисты становятся востребованными профессионалами в различных сферах деятельности. Безусловно, образование развивает в детях способность верить в себя, помогает им достигать поставленных целей. В любом случае каждый из них на протяжении всей своей жизни будет проходить свой путь получения новых знаний, информации и компетенций, тем самым расширяя горизонты дополнительных знаний и навыков.

**Ермек МАЖИТОВ,**  
руководитель проектов  
Teachers' Summit и National  
Teacher Prize



Гани Муратбаеву. Дворец рассчитан на одновременное посещение свыше двух тысяч школьников. Зрительный зал на 590 посадочных мест позволяет проводить мероприятия разного масштаба, хореографические и спортивные залы, плавательный бассейн, художественные мастерские-студии, учебные кабинеты для занятий в кружках по различным направлениям помогают детям найти свой путь к знаниям.

Работа педагогов и сотрудников Дворца школьников г. Алматы во благо подрастающего поколения не заканчивается в здании уникального сооружения, а уходит далеко за пределы, где отделы Дворца школьников выстроены по тематическим парадигмам: 1. отдел художественно-эстетического и прикладного творчества; 2. отдел научно-технического творчества; 3. отдел координации детских инициатив; 4. детская музыкальная школа; 5. детская джазовая музыкальная школа; 6. туристско-краеведческое отделение; 7. спортивный отдел; 8. эколого-биологическое отделение; 9. лагерь «Орнек».

Действительно, прослеживается след гибкости системы внешкольных организаций дополнительного образования, где определённы имеются все условия для формирования лидерских качеств, социальных коммуникаций и компетенций. Ведь такие образовательные учреждения развивают творческие способности детей в научно-технической, художественной, эколого-биологической, спортивной или технологической и технической, физкультурно-спортив-

## ЮБИЛЕЙ

## Мудрый возраст искромётного таланта Ларисы Ноды

**Лариса Нода – известный журналист и замечательный преподаватель – юбиляр. Родные, друзья и коллеги поздравляют её с рубежом великолетия!**

Все сотрудники редакций каналов, газет, журналов и порталов в стране знают Ларису Павловну. Она – настоящий бренд журналистики! Имея громадный опыт работы в разных СМИ, стояла у истоков отечественной журналистики новой эпохи.

Лариса Павловна Нода, старший преподаватель кафедры печати и электронных СМИ факультета журналистики Казахского национального университета имени аль-Фараби, стала для многих журналистов первооткрывателем профессии. Ещё древние греки говорили: «Ученик – факел, который нужно зажечь». А сделать такое под силу лишь тому, кто сам горит! Тем более талант у неё такой, что трудно утаить – во всём виден. Она и за словом в карман не полезет, и к трудным личностям ключик найдёт, и сделает из рядового события информационную конфетку. И новые технологии она сразу быстро освоила. Компьютер, платформы, сети, каналы – всё под рукой. И всё в умелых руках.

## Дорога от родного очага

Кем стать вопроса не было; она выросла в творческом окружении, где папа был военным журналистом, мама работала литсотрудником газеты «Ленинская смена», старший брат стал именитым художником. Так что искорка влечения к журналистике пробежала с детства. Атмосфера творчества, личные задатки, сильная мотивация – и мечта о будущей профессии материализовалась – стала журналистом.

Её часто хвалили учителя, знакомые, одноклассники, что тоже вдохновляло и воодушевляло. С восьмого класса регулярно сотрудничала с редакцией Кировского радио в России, а со второго курса ежедневно практиковалась в редакции пропаганды Казахского радио в районе алматинской площади Респубблики. И каждый день делала новости. Трудновато современным студентам объяснить, кто такой «репортёр». У них при себе лёгкие сотки, а тогда была тяжёлая бандура-магнитофон, которую репортёр брал в радиоредакции, а ещё под роспись бобины с плёнкой, за которые потом отчитывался. Когда



90 лет газете «Дружные ребята»



На Краевских чтениях

журналист шёл на задание, важно было не только раздобыть яркую информацию, но и качественно записать на магнитную ленту звук, чтобы в эфире передача прозвучала ярко и чётко.

Цель ясна, в будущем мастер слова и обучения уверенно воплощала мечты в жизнь. Поскольку глава семьи был военным, колесили по стране, но удачно к учёбе дочери вернулись в родные алматинские пенаты, где Лариса появилась на свет.

## Навсегда с родным университетом

Когда позади осталась школьная парта, последовало успешное поступление в университет и усиленная учёба. В середине 80-х годов прошлого века цвет университетской интеллигенции преподавал на журфаке языки, литературу, историю. Никто ныне не отрицает, что модель обучения была канонической и идеологизированной, не хватало свободы и практики, впрочем, с практикой тяжело до сих пор. Быть журналистом и держать марку – значит писать, снимать, комментировать каждый день.

Картинки из прошлого. Лариса Павловна вспоминает студенческие годы. Преподаватель заходит в аудиторию, проверяет студентов по списку и задаёт самый каверзный вопрос: «Кто готов?». В ответ – тишина и потерянные взгляды. «Тогда идём по списку, что еще делать, отвечает ... Лариса Нода». И она отвечает, да так, что материал «от и до» отскакивает от зубов. В следующий раз ситуация повторяется. На третьей неделе, похоже, у преподавателя азарт, мол, а может, Нода не готова? Готова. Всегда готова. И так по любому предмету из университетской программы, даже самому трудному. И дело не в том, что раньше можно было просто выучить учебник и достаточно

для «отлично», лишь бы не забыть названия и даты, а в том, что она всегда хотела дойти до сути. Такова одна из черт характера.

После завершения учёбы работу искать не пришлось – на распределении ректор У.Джолдабеков направил её преподавать на журфак, так и осталась в родном вузе.

Дороги журналиста и педагога переплелись у Ларисы Павловны. Ни на минуту не бросая журналистскую практику, после окончания университета (в то время КазГУ) в альма-матер сразу вернулась преподавателем на кафедру истории журналистики.

Её фирменным коньком стал предмет «История мировой журналистики», потом уже и современные курсы «Информационная журналистика», «Аналитическая журналистика», «Инструменты эффективной коммуникации», «Основы журналистского творчества», «Расследовательская журналистика», «Деловые коммуникации», «Арт-журналистика». «Творческая индивидуальность в журналистике» и ещё множество других важных учебных дисциплин.

Нода прошла научные стажировки в Санкт-Петербургском гуманитарном университете, Московском городском педагогическом университете, Московском государственном социально-гуманитарном институте, университете Акдениз (Турция). Читала лекции в МГОСГИ (Московском социально-гуманитарном институте, сейчас – ГСГУ).

## Студенты верят и любят

С 1986 года по расписанию каждый день стабильно заходит в аудиторию журфака на втором этаже в главном университетском корпусе.

На занятиях Ларисы Павловны Ноды всегда движуха. За журналистикой регулярно тянулся шлейф романтики, но кто понюхал пороха этой профессии, знает всю подноготную. Поэтому студентам сразу надо объяснить, доказать, показать, что всегда в этом деле остаётся главным, что мимикрирует, а что наносное и через ка-

кой-то период может поменяться на новые тренды.

Каждый урок – новая тема, за весь семестр 15 ступеней вверх к постижению профессиональных секретов, и каждый раз это будут или новое открытие, или новое прочтение для студентов.

Рассказывает Лариса Павловна захватывающе, любая порция материала сопровождается интересными примерами, причём такими яркими, что выпускники потом запоминают навсегда. А далее – только практика. Каждый нюанс студенты должны не просто запомнить, а сами применить тут же, на занятии, чтобы в будущем уметь «взвесить» общественную значимость факта, выстроить логическую цепочку проверки и отбора компетентных комментаторов, придумать яркий лид, который зацепит аудиторию.

В 2006 году Л.П. Нода стала дипломантом конкурса по журналистике, в 2007 году после активной многолетней работы в составе коллектива авторов фундаментальной книги «Журналистика Казахстана. Энциклопедия» Л.П. Нода стала лауреатом премии Союза журналистов Казахстана.

В 2011 получила престижную Пушкинскую премию для учителей стран СНГ и Балтии.

Пишет она не только для СМИ, но и для души. В её активе множество рассказов, опубликованных в журналах и на сайтах. Некоторые её литературные произведения стали победителями конкурса на лучший рождественский рассказ, конкурса короткой прозы и других.

можно найти иллюстрации как лучшей работы журналистов, так и халтуры.

Как бы это патетически ни звучало, но даже самая маленькая заметка требует от корреспондента частичку его души. Зачастую под публикациями и в авторстве новостей и программ стоят знакомые фамилии бывших студентов Л.П. Ноды. Недавно приходила выпускница бакалавриата и магистратуры КазНУ имени аль-Фараби Ольга Ходорева, которая говорила, что благодаря наставничеству Ларисы Павловны она и другие сокурсники пришли в редакцию, а многие до сих пор верны профессии, которой учились в университете. Она вспоминала много интересных эпизодов, причём не только из аудитории, но и редакционного коридора, где была коллегой с Ларисой Павловной по редакции.

Опять же, теми, кто сидит сегодня за студенческой скамьей, считает наставник, каждый материал должен восприниматься с использованием критического мышления. Как обычно говорят, что лучше-то учиться на чужих ошибках.

В архиве преподавателя – тысячи публикаций газет и журналов, эфирная вёрстка радио и телевидения, которые каждую пару помогают новым поколениям журналистов формировать стиль, преодолевать муки творчества, в конце концов, стать популярными. В папках преподавателя



Новые медиа

Маркеры её занятий – информационная насыщенность, чёткая структура и эмоциональность, которые являются своеобразным знаком качества. И не только Ольга Ходорева, многие выпускники были в университете за последнее время, и многие признавались, что порой скучают по тем временам, когда слушали лекции Л.П. Ноды.

И не удивительно, ведь несмотря на возможности компьютерных девайсов пишут нынешние студенты и в тетрадях, которые бесхитростно подписывают «Нода». Ясен день: что бы она ни вела, она всё это делает по высшему разряду. Мы сами можем честно засвидетельствовать: и мы учились у Ларисы Павловны.

### Редактор с безупречным вкусом

Лариса Павловна ведёт один из сложных предметов «Расследовательская журналистика». Такой журналистики нашим СМИ не хватает. Но занятия в университете помогают сохранять и развивать потенциал столь сложного медийного направления.

Как обычно, новая тема, и преподаватель вместе со студенческой аудиторией погружаются в рассмотрение технологий поиска и показа тех явлений, которые многие, особенно властные, предпочитают скрывать.

Лариса Павловна сыплет вопросами: «Какие источники уже использованы? А какие недоступны? Где ещё можно найти ниточки, ведущие к истокам события? А теперь сами пишем статью». Только так Лариса Павловна закладывает фундамент будущей гиларовских, песковых, булкышевых. Впоследствии студенты выбирают расследовательскую журналистику в качестве темы для дипломной работы.

Вместе с разными поколениями студентов выпускает уже много лет учебную газету «Журналист», раньше на бумаге, и черно-белые номера, и цветные, а теперь уже в электронном и цифровом формате.

Редактор Л.П. Нода – высшего класса, ни одной ошибке и опечатке не скрыться, требования к текстам как в настоящих редакциях, студентам приходится по несколько раз самим исправлять написанное, чтобы материал можно было действительно поставить на полосу. Потому выпуски «Журналиста» всегда интересны и безукоризненны с профессиональной точки зрения.

В журналистике от «А» до «Я» дока – с момента её зарождения до современной коммуникации – всё знает, во всём разбирается и во всём права Лариса Павловна. Но по-прежнему, наперегонки со своими воспитанниками, осваивает и новые премудрости, которыми сейчас быстро пополняется профессиональная копилка.

В журналистике давным-давно присутствует дилемма, с которой редко кто справляется: с одной стороны, нужно быть самому высококлассным журналистом, с другой – нужно уметь учить других. Такая гармония, знает ли, большая редкость, и везение – обладать обоими навыками в полной мере.

Много лет отдав радийной стезе, она работала консультантом программ и новостей на телеканалах «Южная столица» (ныне «Алматы») и «Казахстан», вела страницу для родителей «Взрослым о детях» в газете «Суббота плюс», «Столичное обозрение» и «Класс-тайм», была главным редактором журнала «Наш»,



На встрече с выпускниками 1992 г. 27 августа 2022 г.

шеф-редактором криминального еженедельника «Опасная зона».

А сколько раз просили другие редакции выручить, подготовить материал, она никогда не отказывала, потому её фамилию можно встретить и в других изданиях страны. Но сколько бы ни соблазняли учредители и главные редакторы перейти на постоянную работу в редакцию, она не поддавалась. И почему так? Потому что



28 апреля 2017 г. на открытом уроке «Язык. Культура. Музеи»

она знает, как и чему учить на журфаке. Потому что сама высококлассный журналист. Так и совмещает два в одном.

В нынешней эпохе журналистика стала ещё более сиюминутной и прагматичной. Рынок диктует абсолютно и хорошее, и плохое. Так печально, что наши коллеги, наши выпускники зачастую испытывают стрессы из-за деформации реальности. Множество новых направлений появилось за последнее время, но основа медийного пространства – работа редакций – осталась. Блогинг, соцсети – это всё же иной формат. Редакции стали конвергентными, мобильными, в них порой работают пара-тройка человек, но они выполняют обязанности журналиста профессионально. Так, как учила всегда Лариса Павловна.

А ещё в её арсенале любимое занятие – редактирование текстов. Она редактирует авторов, книги которых сразу становятся лауреатами престижных литературных конкурсов.

### И мастерство, вдохновенье

Более 15 лет Л.П. Нода – худрук студенческого театра «Эйдос». В нём служили многие поколения не только студентов журфака, но у других факультетов – дверь для всех открыта. На общественных началах, в своё свободное время, находя место для подготовки, репетировали спектакли, среди которых «Аптека счастья»,

«Про Федота-стрельца, удалого молодца», «Пока ждёт автомобиль», «Тартюф», «Варшавская мелодия», «Ох уж эти ловеласы!», «Баба Яга пишет» и многие-многие другие. Потом показывали их не только на университетской сцене, но и в школах, общежитиях, детских домах, на торжественных мероприятиях, а также принимали участие в конкурсах. Ежегодно участвовали в международном



Обсуждение «Бунта невесток»

фестивале-конкурсе молодёжных театров «Солнечный круг», что устраивал ТЮЗ имени Н.Сац. Кстати, спектакль «Ох уж эти ловеласы!» на самом первом фестивале завоевал Гран-при. Показывала его и на малой сцене театра имени М.Лермонтова. На каждом фестивале «Эйдос» представлял огромную программу: тещи, проекты «Театр будущего», афиши, рецензии на спектакли ТЮЗа и, конечно же, спектакли, сценарии к которым писали сами. Ребята не только превращались в артистов, но и учились писать рецензии на театральные постановки. Всё делали сами: писали сценарий, готовили музыкальное оформление, шлифовали театральную технику. Три Гран-при международных театральных конкурсов, множество первых мест – в её копилке.

Кстати, на каждом фестивале активно работал студенческий

пресс-центр: писали обо всех мастер-классах и конкурсах, брали интервью у участников и их руководителей, вывешивали всё в режиме реального времени. Три дня – три мощных печатных и мультимедийных газеты!

Нода вела рубрику «Трибуна начинающего критика» на старом сайте ТЮЗа имени Н.Сац. Ходили со студентами на спектакли и писали-писали, оттачивали мастерство театрального критика – отличная школа для будущего журналиста. Огромный труд!

Готовили реквизит, кстати, из отпускных поездок Лариса Павловна что-нибудь да привозила для своих спектаклей из Таиланда, Турции, России.

Студентов она умеет и зажигать, и вдохновлять. В декабре 2020 года студенты журфака КазНУ провели большое исследование и создали лонгрид «Мы в вечном долгу у казахского народа. ТОЧКА НЕВОЗВРАТА – КАЗАХСТАН». В заочном туре международного конкурса «Битва журфаков» СНГ команда студентов журфака КазНУ имени аль-Фараби под руководством Ноды завоевала Гран-при. А на самой битве в Калининграде смогла составить достойную конкуренцию в направлении решения социальных проблем «тотальной журналистикой».

Нода – грантер фонда Internews при финансовой поддержке USAID (2022). В конкурсе «Интерьюса» по медиаграмотности по достоинству был оценен проект «Свобода 55», результатом которого стал аудиоспектакль, рассказывающий о киберугрозах, свободе личного выбора и свободе слова, а также затрагивающий тему январских событий в стране. Иммерсивный, значит, обеспечивающий полный эффект присутствия, погружающий в виртуальную среду. В подготовке аудиоспектакля также были задействованы студенты журфака.

Студенты Л.П. Ноды – участники научных конференций, завоевывают места в профессиональных конкурсах и олимпиадах, на-

пример, на ежегодной международной научной конференции МГУ «Ломоносов», международной премии для СМИ Nevsky award.

Уже шесть лет в конце года по инициативе Ларисы Павловны проводится международный конкурс-конференция студенческих проектов «Новые медиа в новую эпоху», где студенты из разных стран разных гуманитарных специальностей презентуют самостоятельно и командах результаты собственных исследований в сфере коммуникаций. Конкурс направлен на выявление соответствия индивидуальных или командных работ профилю обучения, проверке оригинальности и креативности, чёткого интерпретирования раскрываемой проблемы.

Студенческая наука на журфаке КазНУ развивается, трансформируются темы, углубляются проблемы. Главное – у учащихся есть большое желание исследовать медиа.

А ещё ежегодно она на журфаке КазНУ по своей инициативе проводит Бельгерские чтения и Бендицкие чтения. Эти знаковые фигуры Казахстана много писали, их публицистику читают и анализируют студенты-журналисты, учась на примере лучших. В ноябре 2024 года на факультете журналистики КазНУ имени аль-Фараби под руководством Ноды состоялись III Бельгерские чтения, приуроченные к 90-летию выдающегося казахстанского публициста, писателя, литературоведа, эссеиста, переводчика. Студенты анализировали многовекторное публицистическое творчество уникального деятеля культуры и науки Герольда Карловича Бельгера. Сценка «Диалог отца и дочери», показанная участниками студенческого театра «Эйдос», завершила Бельгерские чтения, ставшие традиционными на факультете журналистики КазНУ имени аль-Фараби. Произведения великого Бельгера, Герольда-ага, читают, анализируют, помнят, чтут. Это главное.

Л.П. Нода активно подключилась несколько лет назад к идее этического регулирования профессии, чего так не хватало в стране, став соучредителем общественной организации «Казахстанская Медиа Сеть», которая активно поддерживала тренд по медиаэтике. Тренинги, анализ кейсов – работы много. Старания общественников стали заметны и оценены журналистским сообществом страны.

А ещё под её руководством 16 лет подряд совместно с республиканской газетой «Дружные ребята» проходит ежегодный Форум юных корреспондентов. Огромная работа с абитуриентами, конкурс эссе и мультипроектов, приход на учёбу именно на журфак КазНУ – её заслуга.

В жизни найти любимое дело и быть преданным ему – это большая удача. Преподавать настоящую журналистику – это точно её. Сколько всего успела сделать Лариса Павловна, чей талант, кипучая и могучая энергия знают её студенты и коллеги.

И все мы с большим удовольствием поздравляем её с 60-летием и желаем долгих лет, крепкого здоровья и творческих побед!

**Айгерим АЛЖАНОВА,**  
кандидат филологических наук, доцент КазНУ имени аль-Фараби,  
заведующая кафедрой печати и электронных СМИ,  
Александр РОЖКОВ,  
кандидат филологических наук, доцент КазНУ имени аль-Фараби



## «БІРТҰТАС ТӘРБИЕ» БАҒДАРЛАМАСЫ

## Қағидамыз – әділдік, тірегіміз – жауапкершілік, мақсатымыз – өрлеу

ҚР Оқу-ағарту министрлігінің «Біртұтас тәрбие» бағдарламасының басты мақсаты – жалпыадамзаттық және ұлттық құндылықтарды бойына сіңірген еңбекқор, адал, саналы, жасампаз азаматты тәрбиелеу болса, осы бағыттағы жоспарды жүзеге асыру мақсатында мектебімізде «Төрт тоқсан – төрт өнер», «Тоғыз ай, тоғыз іс-шара», «Оқуға құштар мектеп» жобалары аясында көптеген мәдени іс-шаралар мен байқаулар өз дәрежесінде өткізілуде. Бұл күнде мектебімізде әр аптаның дүйсенбі күні ұлттық құндылықтарға бағытталған тәрбие сағаттары мен аптаның дәйекті сөздері оқушыларға кең көлемде таныстырылып келеді.



**Макпал КАСЕНОВА,**  
М.Ломоносов атындағы  
№5 орта мектеп-лицейі  
директорының тәрбие ісі  
жөніндегі орынбасары,  
Жетісу облысы,  
Талдықорған қаласы

Сынып сағаттары мен тәрбие іс-шаралары шеңберінде: тәрбиенің құндылықтарын негізге алып, әдептілік, әділеттілік, мейірімділік, адалдық, отаншылдық, қамқорлық, азаматтық жауапкершілік, еңбекқорлық, ұлттық мұра мен қазақ тілін қас-терлеу, қоғам игілігіне қызмет ету, денсаулық пен саламатты өмір салтын ұстану секілді қасиеттерді қалыптастыруға ықпал ететін дөңгелек үстелдер, пікірталас талқылау, рөлдік ойындар, кейстерді шешу және басқа да түрлі форматтарда өткізіліп келеді. Мектебімізде

бірлескен іс-шараларды ұйымдастыруда білім алушылардың ақпараттық қауіпсіздігін қамтамасыз етуді және олардың жас, жеке, психологиялық ерекшеліктері ескерілген. Іс-шаралардың мазмұнын білім беру ұйымының басшыларымен, тәрбие ісі жөніндегі орынбасарларымен, педагог-психолог мамандармен алдын ала келісіп, ауқымды іс-шаралардың нәтижелі жүзеге асырылуы басты назарда.

«Біртұтас тәрбие» бағдарламасы шеңберінде «Төрт тоқсан – төрт өнер» ұлттық мәдени-ағартушылық жобасы аясында бірінші тоқсанға арналған «Ақындар айтысы» ұйымдастырылып, оған мектебіміздің ұлттық өнерге қызығушылықтары басым шәкірттері қатысып, бақ сынады. Аталған бағыттағы ілімді іс-шаралар мен келелі жиындар тұрақты түрде өткізіліп, ұрпақ тәрбиесіне ерекше мән беріліп келеді. Мұғалім, оқушы, ата-ана үштігінің мектептегі ілім мен тәрбие шеңберінде бірлесе жұмыс істеуі саналы ұрпақ тәрбиелеу бағытындағы жұмыстар өз жемісін беріп келеді. Бағдарлама аясында мектебімізде «Ата-аналарды педагогикалық қолдау» орталығы ашылды. Орталықтың басты мақсаты – балаларды тәрбиелеуде мектеп пен отбасы арасындағы өзара байланысты күшейту, позитивті ата-ана мәдениетін дамыту, балалар-

дың әл-ауқаты мен үйлесімді дамуын қамтамасыз ету үшін оң тәрбие мәдениетін қалыптастыру.

Ата-аналарды педагогикалық қамтамасыз етудің басты міндеттері – балалардың әл-ауқатын қамтамасыз ету үшін ата-аналардың педагогикалық мәдениетін, психологиялық, педагогикалық және әлеуметтік құзыретін дамыту үшін ата-аналарға жүйелі педагогикалық қолдау көрсетуді ұйымдастыру, балаларды тәрбиелеу мен дамытудағы білім беру ұйымы мен отбасының өзара іс-қимылын күшейту, ата-аналардың отбасылық тәрбие процесіндегі балалардың әл-ауқатын қамтамасыз етуге уәждемесін арттыру. Бұл басымдықтар ұлттық құндылыққа негізделген «Даналық мектебі», «Әкелер мектебі», «Аға, жеңгелер мектептері» арқылы жүргізілуде. Халқымыздың асыл мұрасы болған ұлттық құндылықтарымызды бала бойына дарытуда, ұмытылып бара жатқан құндылықтарымызды қайта жаңғыртып, салт-дәстүріміз бен әдет-ғұрпымызды насихаттап, ұлттық ойындарымызды дәріптеуде бұл бағдарламаның берері мол, маңыздылығы ерекше болып табылады. Ұлттық ойындар баланың ақыл-ойының жетілуіне, адамгершілікке, шапшандыққа, саламатты өмір салтын ұстануға, жүйрік болуға үйретеді.

## ИНФОРМАТИКА САЛАСЫНДАҒЫ ЖАҢА ДӘУІР

## Жасанды интеллект (AI) және машиналық оқыту (ML)

Жасанды интеллект (ЖИ) – компьютерлік жүйелер мен бағдарламаларды адам интеллектінің кейбір функцияларын, мысалы, оқыту, түсіну, жоспарлау және мәселелерді шешу қабілеттеріне сәйкестендіру. ЖИ технологиялары әлемді түбегейлі өзгерту үшін күшті құрал болып табылады әрі олардың қолдану салалары күннен-күнге кеңейіп келеді.

Жасанды интеллекттің мақсаты – адамның ойлау процесін модельдеу ғана емес, сонымен қатар адамдардың күнделікті өмірін жақсартуға, бизнес, ғылым, медицина, өндіріс сияқты салаларда өнімділікті арттыруға көмектесу. Жасанды интеллект – информатикадағы ең қарқынды дамып жатқан бағыттардың бірі. Машиналық оқыту әдістері медициналық диагностика, қаржы саласындағы болжамдар, робот техникасы және тағы да басқа салаларда кеңінен қолданылады. GPT, DALL·E сияқты үлгілер адамның табиғи тілін түсініп, өңдеуге қабілетті, бұл технологияларды практикалық қолдану-

та жаңа биіктерге көтеруде.

Жасанды интеллект (AI) – бұл адамның интеллектуалды қабілеттерін имитациялайтын машиналар мен бағдарламаларды жасауға бағытталған ғылым мен технология саласы. Жасанды интеллект тарихы бірнеше маңызды кезеңдерден өтті, әрқайсысы жаңа идеялар мен технологиялық жетістіктерге негізделді. Жасанды интеллекттің тарихы – бұл ғылыми жаңалықтар мен практикалық жетістіктердің үнемі даму жолы. Болашақта AI технологиялары адамның күнделікті өмірінің ажырамас бөлігіне айналып, интеллектуалды мәселелерді шешуде маңызды рөл атқара-

тыны сөзсіз.

Информатика саласындағы жаңа дәуір тек техникалық емес, сонымен қатар әлеуметтік және этикалық мәселелерді де қамтиды. Жасанды интеллект пен деректерді пайдалану әдістеріне қатысты қоғамда маңызды сурақтар туындауда: жеке деректерді қорғау, алгоритмдік әділеттілік және технологияның әлеуметтік әсері. Жасанды интеллекттің болашағы жарқын. Технологиялар одан әрі дамып, біздің өмірімізді сапалы түрде өзгертуі мүмкін. Дегенмен, ғылыми және әлеуметтік аспектілерді ескеру маңызды.

**Катира АКБЕРДИЕВА,**  
«Өрлеу» БАҒО» АҚФ  
Түркістан облысы және  
Шымкент қаласы  
бойынша КДИ» филиалы,  
Түркістан облысы  
бойынша өкілдігінің  
«Жаратылыстану және  
гуманитарлық пәндерді  
оқыту әдістемесі»  
кафедрасының  
аға оқытушысы

## ПРЕДМЕТ ИЗУЧЕНИЯ

## Декада естественно-математического цикла

Известно, что математическое образование вносит неоценимый вклад в формирование общей культуры подрастающего поколения, его мировоззрения, способствует эстетическому воспитанию ребёнка, пониманию им красоты и гармонии окружающего мира, развивает его воображение и пространственное представление, аналитическое и логическое мышление, побуждает к творчеству и развитию интеллектуальных способностей.

являются предметные декады, которые представляют комплекс взаимосвязанных мероприятий, направленных на развитие познавательного интереса, интеллектуальных и творческих способностей школьников. Такая работа не только способствует повышению квалификации учителя, но и требует от него дополнительных усилий, проявления творчества, что не всегда получается в повседневной педагогической деятельности. Учителя ставили перед собой следующие цели: развитие творческих способностей и интереса к математике, информатике, физике, биологии, географии, химии.

**С.МИРОНОВА,**  
руководитель МО ЕМЦ  
**Н.МУХПУЛОВА,**  
замдиректора по ВР  
КГУ ОШ №160  
Алатауский район  
г. Алматы

Одним из наиболее важных факторов успеха является интерес к предметам естественно-математического цикла. Совокупной формой методической, учебной и внеклассной работы в школе



## LESSON STUDY

## Сабақтарда жаңа зерттеу әдісін қолдану

Lesson Study – ұстаздар тәжірибесіндегі білімді жетілдіруге бағытталған ынтымақтастық педагогикалық зерттеу жұмысы. Lesson Study – алдымен жоспарлау, оқыту, қадағалау, оқыту мен оқуды талдау, өз қорытындыларын тұжырымдаудан тұрады. Бұл зерттеу әдісіне құжаттарды бірлесіп жүзеге асыратын оқытушылар тобы қатысады. Lesson Study-дің циклін өткізген соң, оқытушылар педагогикалық зерттеулерді түрлендіріп немесе жетілдіріп, кейіннен ашық Lesson Study, таныстырылым өткізу, баспада жариялау арқылы әріптестеріне таратады.



**Макбал МЫРЗАХМЕТОВА,**  
Жамбыл политехникалық  
жоғары колледжінің  
оқытушысы, Тараз қаласы

Lesson Study әдісін қолданудың тиімділігі туралы өз тәжірибеммен бөлісер болсам: біріншіден, сабаққа дейін LS тобын құру, LS-тің мақсатын және күтілетін нәтижелерді айқындау, мәселенің теориялық мазмұнын ашу, мүмкін шешімдерін таңдау, сабақты бірлесіп жоспарлау, бақыланатын білім алушылар мен шағын топтарды, бақылау барысы мен интервьюде қолданылатын құралдарды таңдау, білім алушылардан сабаққа дейін сұхбат алу. Екіншіден, сабақ кезінде білім алушы-

ларды бақылау. Үшіншіден, сабақтан кейін білім алушылардан сабақтан кейінгі сұхбат алу, сабақты талқылау, сабақ жоспарына өзгерістер енгізу, сабақ жоспарының жақсартылған үлгісін дайындау кезеңдерінен тұрады. Осы ұстанымдарды оқытушылар тобымен қолданса, олардың кәсіби әрекеттері «Бірлесу, ақылдасу, қолдау» ұғымдары аясында жүзеге асырылады. Осылайша, сабақты зерттеу ұстаздарды тұрақты түрде, толассыз кәсіби шеберлігін дамытуға ынтылаңдырып, ұжымдағы ынтымақтастықты дамыта түседі. Біздің арнаулы оқу орнындағы пән сабақтарында «Lesson Study» зерттеу әдісін қолдану биыл екінші жыл үздіксіз жүргізіліп келеді.

Алдымен, зерттеу тобы ретінде 1 топ алынып, сол топқа сабақ жүргізетін жалпы пән оқытушылары қамтылды. Екінші кезеңде арнайы пән оқытушылары жұмылдырылды. Ал, осы жаңа оқу жылынан бастап, қазақ әдебиеті сабағы бойынша бірнеше топтар қатыстырылды. Айтарлықтай нәтижелер көріне бастады. А, В, С топтарындағы оқушыларға зерттеу жұмыстары жүргізілді. Топ отырыстарында топтың міндет, мақсаттары, зерттелетін білім алушылар, жұмыс бағыттары талқыланды. Нәтижесінде колледж ұстаздары облыс көлемінде ашық сабақтар мен панорамалық сабақтар өткізіп, тәжірибелерімен бөлісті.

## ЖАС ҰРПАҚ

## Тәрбие тал бесіктен басталады

«Тәрбие басы – тал бесік» екендігін дана халқымыз бекер айтпаған. Ең алдымен, бізге білім емес, тәртіп керек. Себебі, білім алу үшін тәрбиелі, инабатты болу қажет. Халқымыз қашанда бала тәрбиесіне ерекше мән берген. Қазіргі таңда болашақ ел жастарымыздың тәрбиесі құлдырау үстінде. Сол себепті де, алдын ала бұл істі қолға алу қажет.



қарап, өзі де сол көргендерін істеу мақсатында әрекет жасайды. Осыған байланысты, «Ұядан не көрсен, ұшқанда соны ілерсің» дейді қазақы қағида.

Сондықтан, баланың ең әуелі өсетін ортасы, отбасы тәрбиесіне өте терең көңіл бөлу керек. Баланың көп уақыты отбасымен бірге өтеді. Сол себепті, ата-ана балаға үніле қарап, үнемі бақылап, қадағалап отыруы керек. Егер отбасында жақсы тәрбие алған болса, өскенде сол тәрбиенің ізімен жүруі сөзсіз. Отбасындағы барлық адамдардың іс-әрекетіне, бала тәрбиесіне бірінші әсер етеді. Бала сол ортаға қарап өседі. Сол үшін балаға отбасындағы тәрбиені қоғамдық ортаға байланыстыра отырып берген әлдеқайда тиімді. «Адам тәрбиелеу, өзінің туған ұлы мен қызын тәрбиелеу – азаматтың ең бірінші аса маңызды қоғамдық қызметі, оның азаматтық борышы», – деп

В.Сухомлинский айтқандай, бала тәрбиесі отбасынан басталатынын ата-ана әрдайым жадында ұстауы тиіс.

Еліміз егемендік алып, өз мәртебесі биіктей түскен шақта ең алғашқы алға қояр міндеттің бірі – бала тәрбиесі, егемен еліміздің болашағын жалғастырушы ұрпақ тәрбиелеу. Сол жас ұрпаққа тәрбие беретін бүгінгі тәрбиеші мамандар тәрбиелеу мен білім берудің жаңаша жетілдірілген әдіс-тәсілдерін іздестіріп, күнделікті жұмыс барысында жаңашыл бағыттар қарастырып, оны өздерінің іс-тәжірибесінде қолданып отырса, бала тәрбиесі алға басары сөзсіз.

**Мөлдір КИЗАТОВА,**  
**Ғ.Салықов атындағы**  
**негізгі мектептің**  
**«Толағай» шағын**  
**орталығы,**  
**Шығыс Қазақстан**  
**облысы,**  
**Ұлан ауданы,**  
**Бестерек ауылы**

## ЕҢ ҮЗДІК КОМАНДА-2024

## Сыр елінің оқушылары биік белесті бағындырды

Астана қаласында биылғы қараша айының 26-30 күндері аралығында ауыл мектептерінің 9-11 (12) сынып оқушылары арасында жаратылыстану-математикалық бағыты бойынша республикалық олимпиада өтті. Республикалық (төртінші) кезеңге еліміздің әр өңірінен бес жүзге жуық оқушы қатысты. Олар математика, физика, химия, биология, география және информатика пәндері бойынша өз білімдерін көрсетті.



Олимпиада Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрлігінің тапсырмасымен ұйымдастырылып, ауылдық оқушылардың дарындылығы мен қабілеттерін анықтау, олардың интеллектуалдық дамуына жағдай жасау және болашақ мамандықтарын таңдауға қолдау көрсету мақсатында өткізілді. Бұл олимпиадаға біздің аймақтан жаратылыстану-математикалық бағыты бойынша қырық үміткер қатысып, жиырма бесі жүлделі орындарға ие болып, төрт шәкірт арнайы Алғыс

хатпен марапатталды. Жеті алтын мен 10 күміс және сегіз қола медаль иеленген Қызылорда облысы «Ең үздік олимпиадалық команда-2024» аталымымен бірінші орынды иеленді.

Олимпиадаға қатысқан ең жас қатысушы Қызылорда қаласындағы №169 орта мектептің 6-сынып оқушысы Балтабек Төре информатика пәні бойынша «Ең жас қатысушы» атағын иеленсе, Қазалы ауданындағы Е.Бозғұлов атындағы №249 мектеп-лицейдің 11-сынып оқушысы Әділбек Анель химия пәні-

нен, Жалағаш ауданындағы әл-Фараби атындағы №201 мектеп-лицейдің 11-сынып оқушысы Тұрсынбек Азамат физика пәнінен бірінші орын иеленген оқушыға арналған SDU Университетінің білім грантын жеңіп алды.

ҚР Оқу-ағарту министрі Ғани Бектайұлы Бейсембаевтың: «Ауыл мектептерінің республикалық пән олимпиадасы» биыл екінші рет өтіп жатыр. Бұл республикалық білім жарысына ауылдан қатысатын үміткерлер ішіндегі жеңімпаздар санының 10 есеге артуына ықпал етіп, ауыл мектептеріндегі талантты жастарға жол ашып отыр. Мұндай іс ауыл баласын қанаттандырып қана қоймайды, олардың кіндік қаны тамған жерді танытуға, елін сақтауға деген ынты-ықыластарын оятары анық», – деген сөзі білімге құштар білімді балаларға қанат байлары анық.

«Бақ шаба ма, бап шаба ма?» дегендей, бабы мен бағы қатар шапқан оқушыларымызға, олардың ұстаздары мен мектеп ұжымына, ата-аналарына шынайы алғысымызды білдіреміз! Білім биігіне шығар білімді шәкірттеріміз көп болсын!

**Шарбану БАЕКЕЕВА,**  
**Қазалы аграрлы-**  
**техникалық колледжі,**  
**Қызылорда облысы**

## МАТЕМАТИКА САБАҒЫ

## Оқушылардың функционалдық сауаттылығын дамыту

Қазіргі білім беру жүйесінің негізгі мақсаттарының бірі – оқушылардың функционалдық сауаттылығын дамыту. Математика сабағында функционалдық сауаттылықты қалыптастыру – оқушылардың математикалық білімін тек теориялық деңгейде ғана емес, сонымен қатар практикалық тұрғыда тиімді пайдалануға мүмкіндік береді.

Функционалдық сауаттылықтың маңызы – ол бүгінгі қоғамда негізгі қажеттіліктердің бірі болып саналады. Ол арқылы оқушылар әртүрлі өмірлік жағдайларда сандық және логикалық ойлау қабілетін, проблемаларды шешу шеберлігін меңгереді. Оқушылардың математикалық сауаттылығы неғұрлым жоғары болған сайын, олардың күнделікті өмірде кездесетін мәселелерді тиімді шешу мүмкіндігі соғұрлым арта түседі. Функционалдық сауаттылықты дамыту жолдары: функционалдық сауаттылықты дамыту жеке тұлғаның жан-жақты дамуына ықпал етеді.

Осы тұрғыда бірнеше маңызды бағыттарды атап өтуге болады. Білім беру жүйесінің жаңаруы. Қазіргі уақытта білім беру жүйесінде функционалдық сауаттылықты арттыруға бағытталған жаңа тәсілдер мен әдістер енгізілуде. Қазақстанда, мысалы, білім беруді жаңарту аясында PISA халықаралық зерттеулерінің нәтижелері негізінде оқу бағдарламалары

қайта қарастырылуда. Мұғалімдердің кәсіби біліктілігін арттыру. Мұғалімдер оқушылардың функционалдық сауаттылығын дамыту үшін арнайы әдістемелік дайындықтан өтуі керек.

Бұл оқушыларды ақпаратты дұрыс қабылдау және пайдалану дағдыларына үйретуді көздейді. Қоғамдық және экологиялық жауапкершілікті қалыптастыру. Функционалдық сауаттылықты дамыту үшін қоғамда экологиялық, әлеуметтік және экономикалық мәселелерге бейім тұлғаларды тәрбиелеу қажет. Математика сабағында оқушылардың функционалдық сауаттылығын дамыту, олардың математикалық білімін өмірде қолдана білу қабілетін қалыптастыруға бағытталған.

Бұл үдеріс математикалық есептерді күнделікті жағдайларға сәйкестендіру арқылы жүзеге асады. Функционалдық сауаттылық – оқушылардың өмірлік жағдайларда математикалық білімді қолдану қабілеті. Бұл дағдыны дамыту математикалық тапсырмаларды шынайы өмірмен байланыстыруды көздейді және оқушылардың сыни ойлау, логикалық байланыс орнату, мәліметтерді талдау және шешім қабылдау дағдыларын қалыптастырады.

**Айгерім ТАНИРБЕРГЕНОВА,**  
**«Өрлеу» БАҒО» АҚ**  
**«Түркістан облысы және**  
**Шымкент қаласы**  
**бойынша КДИ»**  
**филиалының**  
**аға оқытушысы**

## АРДАҒЕРЛЕРГЕ ҚҰРМЕТ КӨРСЕТУ

## Болашақ ұрпақтың парызы



Біздің білім ордасының оқушылары келесі жылы аталып өтілетін екінші дүниежүзілік соғыстың аяқталғанына сексен жыл толуы қарсаңында соғыс ардагерлерінің еңбектерін бағалап, құрмет көрсетіп, баталарын алу мақсатында қаламызда орналасқан «Шаңырақ» әлеуметтік орталығына барып, орталықта тұратын ардақты аға буын өкілдерімен арнайы кездесу ұйымдастырды.

Орталыққа бару арқылы қамқорлық қарттарымыздың көңілдерін аулап, бір сәтке болса да қуаныш сезімін сыйлап келді. Қариялармен жақын әңгімелесіп, хал-жағдайларын сұрап қана қоймай, аталардың басына тақия кигізіп, әжелердің иықтарына төгілген көк орамалдар жапты, аяқтарына киіп жүргенге жылы шұлықтар сыйлады. «Қарты бар үйдің қазынасы бар» дегендей, қариялардың ақыл-кеңесі мен тәжірибесі – біз үшін ұлы қазына.

Балалар қарияларға сұраныстары

бойынша қажетті дәрі-дәрмектер, жемістер және жұмсақ тәттілер сияқты әртүрлі заттар апарып, қайырымдылық шарасын ұйымдастырды. Өз күштерімен көңіл көтеретіндей әндер, аспаптарда сазды әуендер мен күйлерді нақышына келтіріп орындады. «Атаға құрмет – ұрпаққа үлгі» демекші, оқушылар қарттар үйіне бару арқылы үлкендерді сыйлап, құрмет көрсету керек екенін түсінді.

Кейбіреулері көздеріне жас алды, әрқайсысы үлкен өмірге үлкен ой, мақсат түйіндеп қайтты. «Шаңырақ» орталығының әкімшілігі мектеп оқушыларына ризашылығын білдіріп, Алғыс хаттармен марапаттады. «Көп білгіштен көне білгіш» дегендей, бүгінгі буын өткеннің тәжірибесінен үйреніп, болашаққа жол салсын. Осы шараның ұйымдастырылуына өз үлестерін қосқан ата-аналарға ризашылығымызды білдіреміз.

**Гаухар МУСТАФИНОВА,**  
**№156 жалпы білім беретін**  
**мектеп директорының**  
**тәрбие ісі жөніндегі**  
**орынбасары,**  
**Алматы қаласы,**  
**Алатау ауданы**

## АШЫҚ ӘНГІМЕ

## Раиса ТУРЛЫБАЕВА: «Бастауыш – білімнің жүрегі»

Биылғы қыркүйек айының бірі күні жаңа оқу жылын бастаған бастауыш оқушысының сыныптан қашып, артынан мұғалімі қуып ұстағанын әлеуметтік желілердегі парақшалардан көбіміз көрдік. Бақырған бала білім алғысы келмейді... Әрине, бастауыш сынып мұғалімі – өте күрделі мамандықтың бірі десек, артық емес. Мектепке енді кірген сәбиден тіл табысу оңай болмас. Бұл бала психологиясын терең білетін маман. Мектеп есігін енді ашқан балаға жазу, сызу, уақытын тиімді пайдалану, қоғамда өзін дұрыс ұстау, жауапкершілік, уәдеде тұру және тағы да басқа білімнен өзге өмірлік қағидалы бойына сіңіретін осы ұстазы. Солтүстік Қазақстан облысындағы Жамбыл ауданына қарасты Пресноредутская жалпы білім беру мектебі директорының оқу-тәрбие жұмысы жөніндегі орынбасары, жалпақ жұрттың түрлі ой-пікіріне түрткі болған есте қаларлық қызық оқиғаның кейіпкері сол бастауыш сыныптың мұғалімі Раиса Турлыбаевамен әңгімелескен едік.



бірдей жақсы қарайтын болсақ, онда ол өте жақсы. Мысалы, бәріміз бірлесіп мерекеге дайындалғанда, балалар мұғалімге тез үйренеді, әсіресе, олармен ашық және адал болу қажет. Балғын шәкірттер өтірік айтқанды сезіп қояды. Баланы мейірім шуағына бөлеп, жақсы жағын мақтап, көңіл бөлсе жаман оқушы болмайды. Жалпы айтқанда, ізгілік көрмеген ұл-қызда қиын мінез-құлқ қалыптасып, ең бастысы, сабақ оқуға құлшынысы кемиді. Сондай-ақ, бастауыш – білімнің жүрегі екенін айта кетейін.

– Сіз мұғалім болуды таңдадыңыз, себебі...

– Бала кезімде достарыммен сүйікті ойыным мұғалім ретінде бірі-бірімізге білетінімізді үйретіп, сұрақтарға жауап беру болатын. Көршілес тұратын қатарлас құрбыларымызды бір қолайлы орынға жинаған соң, үлкен дәптерімізді алып, өзіміз ұстаз сезінген бала елеспен түрлі сабақ өткізетініміз. Жоғары сыныптарда мен үшін мұғалім білімді, тәрбиелі, әрқашан таза әрі әдемі киінген, құрметті адам болды. Мектептің тынымсыз тіршілігі – үлкен өмірдің қайнаған ортасы болғандықтан, өскелең ұрпаққа сапалы білім мен саналы тәрбие беру барысында күн сайын әртүрлі қызықты оқиғалар мен көңілді жағдайлар жиі қайталанып тұратындығы, әрине, қалыпты құбылыс.

Әрбір мамандық иесіне бірсырындылық ұнамайтынын білемін. Мен үшін де жақсы жаңалықтармен бір күнді екіншісінен дара лап тұратын мәнді өзгерістердің маңызы зор. Бірақ, әрине, балалардың құқығына қайшы келетін немесе басқа да заңсыз әрекеттер кезікпеуі үшін және олардың денсаулығына қауіп төндіруі мүмкін кез келген қатердің алдын алу іс-шараларын жасауға барын-

ша мүдделіміз. Бұл әрбір ұстаз үшін мемлекеттің тарапынан тапсырылған үлкен жауапкершілік және ата-аналардың арқалатқан зор сенімі. Сондықтан, бізге ең бастысы, мектепке оқу үшін келген барлық ұл-қыздардың амандығы маңызды.

– Сіз өз оқушыларыңызды үш сөзбен қалай сипаттайсыз?

– Қызығушылық танытатын, мейірімді және көңілді.

– Сіз үшін мұғалім жұмысының ең маңызды және құндылығы неде?

– Баланың жасырын қабілеті және талант немесе дарынын ашу. Кезінде алдыңғы аға буын өкілдерінің әріптестік ақыл-кеңесін тыңдап, жинаған мол тәжірибелерінен тағылым алғандықтан шығар жаңа заман жастарының бойынан әлі де ашылмаған мол әлеуеттің бай қоры барын байқаймын. Олармен шынайы шығармашылық жұмыстар жасаудың барысында қарымы мен қабілеттері басқа қырынан таныла бастағанда шәкірттерге қоса ата-аналары да таңғалады.

– Жақсы сұрақ екен. Бастауыш мектеп үшін оқу-әдістемелік құралдарын дайындау бағытындағы мүмкіндігімізді сынап көргім келеді. Кітап жазу үшін баланың жанын жақсы біліп, терең түсінген дұрыс деген ойдамын. Осы орайда бастауыш сыныптың мұғалімі таңдаған мамандығына адал әрі ұдайы ізденуден жалықпайтын жігерлі жан болуы қажет. Себебі, ол балғындарға күнделікті сабақ беріп, рухани тәрбие тағылымдарын дарыту барысында шәкірттерінің мінез-құлқына қоса зейіні мен зердесін жан-жақты сарапқа салып, қорытылған нәтижелерді тең дәрежеде таразылай алады.

– Цифрлық технологиялар сіздің жұмысыңызға қалай көмектеседі?

– Иә, олар уақытты үнемдейді, жаңа идеялар мен мүмкіндіктер ұсынады, баланың сабаққа қызығушылығын арттырады, тіпті оларды жаңа цифрлық ресурстармен таңғалдырады.

– Жас мұғалім болу қиын ба?

– Мен әртүрлі жас мұғалімдерді көрдім, тәлімгер болдым және

онда тәжірибенің жетіспеушілігі тез шешіледі. Ал, егер жас мұғалім білім беру саласына мүлдем басқа мақсатпен келіп, балаларға немқұрайды қараса, онда оған мектепте жұмыс істеу өте қиынға соғары анық.

– Сіздің жұмысыңызда ең қызықты нәрсе не?

– Ең алдымен, баланың эмоциясын көру. Энергиясын сезіну қандай керемет. Олар жасаған жұмыстарымен, өмірлеріндегі маңызды оқиғалармен бөліскенде сезінетін қуаныш пен мақтанышты айтып жеткізе алмаймын. Екіншіден, менің мектебімдегі ұйымшыл ұжымның бірлігі бекем. Олар бір-біріне қолдан келгенше көмектесуге, қолдауға әзір. Ең негізгісі – қажет кезде қуанышымызға ортақтасып, жетістіктерімізге риясыз қуана аламыз. Барлығы да біліміне біліктілігі сай мықты мамандар.

– Бастауыш мектептің ата-аналарына берер кеңесіңіз?

– Балаға жаңа нәрсені байқап көруге тыйым салмау, яғни пайдалы қызығушылыққа қатысты. Телефондағы ойын емес, әрине. Егер ата-ана баласының қабілеті жоқ әрі бұл уақытты босқа жоғалту деп ойласа, ол дұрыс емес. Қайта балаға ерік беріп, өздігінен байқап көргені дұрыс. Өйтпесе, сәби «менен ештеңе шықпайды» деп, өмірге құлшынысы жоғалып, өзін басқалардан кем санауы мүмкін. Сондықтан, ол кенжелей келіп, болашақта жаңа нәрселерге дер шағында қол жеткізе алмайды.

Егер өздігінен бір нәрсені жасау басталса, онда оны мақтап, ары қарай дем беру керек. Талай мықтылардың атақты атануы, ең алдымен, ата-анасының қолдауынан. Демек, баланың шырағын бірінші жағатын ата-ана. Ал, біз, ұстаздар қауымы онсыз да әр балаға мейірім танытып, көмек беруге қашанда дайынбыз. Өйткені, олардың жақсы, білімді болып өсуі – біздің де төтті жемісіміз және жеңісіміз.

– Ашық әңгімеңізге рақмет.

Сұхбатты жүргізген  
Саняя СҮЛЕЙМЕН,  
Астана қаласы



«Бұрын қалай байқамадық?», – деген орынды сауалдарына нақты жауап іздей бастайды.

– Сіз өзіңізді кәсіби тұрғыда қалай дамытасыз, қандай дағдыларды қосымша игергіңіз келеді?

шын мәнінде, бәрі адамның өзіне байланысты. Егер ол өзінің жүрегіне жақын мамандығын дұрыс таңдаған болса, балаларды жақсы көрсе, оларға бір нәрсені үйретуге талпынса, өзінің жұмыс нәтижесін көруге ынталы болса,



<p>Бас редактор: <b>Ләззат Мақсұтқызы</b> Түркістанова</p>	<p>«Білімді ел – Образованная страна» Республикалық білімділік қоғамдық-саяси газеті. Меншік иесі: «Қазақстандық білім беру газеті» ЖШС. Тіркеу туралы куәлігінің нөмірі №16015-Г Қазақстан Республикасы Инвестиция және даму министрлігінің Байланыс, ақпараттандыру және ақпарат комитетімен 02.06.2016 жылы берілген. Жазылым индексі 54603.</p>
<p>Редакция мекен жайы: ҚР 010000, Астана қ., Қабанбай батыр к-сі, 58 А НП 18. E-mail: bilimdi_el@mail.ru</p>	<p>Шығарушы редактор: <b>Жанет Сүлейменова</b> (тел. 87015304959 – жарияланымдар бойынша) Дизайн және беттеу: <b>Эрик Муратов</b></p> <p>Қолжазбалар рецензияланбайды және қайтарылмайды. Газет жарияланымдарындағы фактілер мен мәліметтердің шынайылығына авторлар жауапты, ал жарнамалар мен хабарландырулар бойынша жауапты тұлғалар – жарнама берушілер. Газет «Астана Интер-Трейддинг» ЖШС баспаханасында басылған, Астана қ-сы, Жұбанов к-сі, 24/1.</p> <p><b>Таралымы: 15 000 дана</b> <b>Тапсырыс: 240</b> Газет апта сайын сейсенбіде шығады</p>

## МӘРТЕБЕЛІ МЕРЕҮ



## Білім беру жүйесіндегі үлгілі тұлға

**Республикалық ғылыми-практикалық білім мазмұнын сараптау орталығының ұжымы білім беру саласының көрнекті маманы, өз ісінің нағыз шебері – Ләззат Баимбетованың 60 жылдық мерейтойын атап өтуде. Бұл мерейтой тек бір адамның жетістігін ғана емес, қазақстандық білім беру саласының дамуына қосқан елеулі үлесін атап өтетін маңызды күн.**

1964 жылы Торғай облысы, Қима ауданы, Запорожье ауылында дүниеге келген Ләззат Рысбекқызы еңбек жолын қарапайым бастауыш сынып мұғалімі болып бастады. Жас ұстаздың биік арманы мен табандылығы оны кәсіби биіктерге жетеледі. С.Сейфуллин атындағы Целиноград мемлекеттік педагогикалық институтында алған білімі оның болашақтағы жетістіктерінің берік негізін қалады. Қырық жылдан астам уақыт бойы білім беру саласында қызмет атқарған ол, қазіргі таңда Орта білім берудің оқу

басылымдарын сараптау бөлімін басқарып келеді.

Оның басшылығындағы жұмыс кәсіби шешімдерді дұрыс қабылдауымен және тыңғылықты сараптамасымен ерекшеленеді. Әлеуетті әріптесіміз еңбек жолында жаңартылған білім мазмұнын енгізу кезінде білім беру реформасына белсене атсалысты. Әсіресе, 2016 жылы жаңадан әзірленген оқулықтарды сараптау үдерісінің көшбасшысы ретінде ерекше көзге түсті. Ләззат Рысбекқызының қызметі мен жетістіктері үнемі жоғары бағаланып келеді.

Оның еңбегі ҚР Конституциясының 20 жылдығына арналған мерейтойлық медальмен және 2020 жылы «Білім беру ісінің құрметті қызметкері» төсбелгісімен марапатталды.

Сонымен қатар, жинақталған тәжірибесімен журнал беттерінде де бөлісіп, жиырмадан астам ғылыми мақаласы жарық көрді. Тек кәсіби қабілеттері ғана емес, жеке қасиеттері де көптің құрметіне ие. Әріптестері оны көрегендіктің, жоғары жауапкершіліктің пен шынайы көшбасшылықтың үлгісі ретінде бағалайды. Ол әрдайым жаңашылдыққа

ұмтылып, білімін үздіксіз жетілдіріп келеді. Оның парасаттылығы мен мейірімділігі әріптестеріне үлгі болып, жастарды шабыттандырады.

Алпыс жылдық мерейтой тек өткенді саралап, жетістіктерді атап өту ғана емес, жаңа белестерге жол ашатын кезең. Біз мәртебесі жоғары мерейгерге мықты денсаулық, отбасылық амандық және кәсіби қызметте жаңа табыстар тілейміз. Құрметті Ләззат Рысбекқызы, Сізге шын жүректен алғысымызды білдіреміз. Сіздің еңбегіңіз – ел игілігіне қосылған қомақты үлес. Алдағы уақытта да Сіздің табысты жолыңыз жалғасын таба берсін!

**Республикалық ғылыми-практикалық білім мазмұнын сараптау орталығының ұжымы**

## АҰМАҚТАР

▶ БАТЫС ҚАЗАҚСТАН ОБЛЫСЫ

## Білім басшыларына арналған басқосу

Облыс әкімдігі мен білім басқармасының бірлескен қолдауымен Назарбаев Зияткерлік мектебінде аудан және қала мектептерінің директорлары үшін мектеп басшыларына арналған «Осу векторы» кәсіби диалог алаңы ұйымдастырылып, шараға арнайы қатысқан өңір жетекшісінің орынбасары Қайыржан Меңдіғалиев мемлекет тарапынан отандық білім саласын ілгері дамытуға ерекше көңіл бөлініп отырғанын айрықша атап айтты, – деп хабарлайды Батыс Қазақстан облысы білім басқармасының баспасөз қызметі.

Іс-шара модераторы, білім басқармасының басшысы Елдос Сафуллин білім берудегі жүзеге асырудың табыстылығын анықтайтын басты тұлға – мектеп басшысы екендігіне тоқталып, кезекті кездесудің басты мақсаты – мектеп басшыларының басқару тиімділігіне ерекше көңіл бөлу екенін атап өтті. «Функционалдық сауаттылық және білім беру стратегиялары: BINOM және халықаралық тәжірибелер» тақырыбында «BI Education» ЖШС «Білім болашағы» қорының атқарушы директоры Ш.Кадырова сөз алса, «Мектеп директоры: менеджер, әлде көшбасшы?», Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті «Педагогика және психология» кафедрасының профессоры, педагогика ғылымдарының докторы, университеттің «Білім берудегі инновациялар және цифрлық оқыту» орталығының ғылыми жетекшісі



С.Бахишева, «21 ғасыр. Онтология образования цифровой эпохи» тақырыбында педагогика ғылымының кандидаты Л.Обыденкина дайындаған ақпараттарын ұсынды.

«Мектеп директоры жұмысының негізгі көрсеткіштерін анықтау және өлшеу» жайында Орал қаласындағы НЗМ директоры А.Айтпукешев, «Тектілік феномені: дәстүр мен жаһандану» тақырыбында М.Өтемісов

атындағы БҚУ, доцент, тарих ғылымдарының кандидаты Ж.Жақсығалиев, «Жасанды интеллект құралдарын жүйелі түрде ендіру арқылы жобалық кеңсе мен мақсатты мектептер сапасын арттыру» туралы Edata.kz компаниясының директоры С.Кенжетханұлы, «Біртұтас тәрбие» бағдарламасы құндылықтарын пән мазмұнына кіріктіру» тақырыбында филология ғылымдарының кандидаты М.Медетбекова әңгімеледі.

▶ МАҢҒЫСТАУ ОБЛЫСЫ

## Лицей шәкірті – өңірдің үздік оқушысы

Ақтау қаласындағы мамандандырылған IT-лицейдің 10-сынып оқушысы Бутантаев Рамазан талантты жастардың жетістіктері анықталатын жыл сайынғы «Жас қыран-2024» қалалық жастар сыйлығының «Үздік оқушы» аталымы бойынша жеңімпаз атанды. Ол жеке жетістіктері мектеп қабырғасынан тысқары шыққан ерекше оқушы және еліміздегі лингвистика бойынша олимпиадалық құрамасының тұрақты мүшесі ретінде жыл сайын көшбасында келеді, – деп хабарлайды Маңғыстау облысы білім басқармасының баспасөз қызметі.

Өткен жылы ол Азия-Тынық мұхиты олимпиадасына қатысып, еліміздегі үздік қатысушылардың қатарына енді және Түрікменстандағы халықаралық математика байқауында қола жүлдемен марапатталды. Бұл жетістіктер оның ғылымның әртүрлі салаларында терең білімге ие екендігіне нақты дәлел. «Жас қыран-2024» сыйлығы оның тек оқу жетістіктерін ғана емес, сонымен қатар жастардың зияткерлік әлеуетін дамытуға қосқан үлесін де мойындағанын білдіреді.

«Үздік оқушы» аталымында бақ сынаған үміткерлердің арасындағы бәсекелестік өте жоғары болды, бірақ Рамазанның жетістіктері оны қатарластарының арасынан ерекшелендірді. – Бұл марапат мен үшін жаңа биіктерге ұмтылуға күш-жігер сыйлайды. Мұғалімдеріме, мектебіме және отбасыма қолдау көрсеткені үшін алғысым шексіз.



Халықаралық олимпиадаларға қатысу мені ғылымға кеңінен қарауға, өзімді дамытуға және тәуелсіз мемлекетіміздің атынан әлемдік деңгейде өнер көрсетуге үйретеді, – дейді ол.

▶ ПАВЛОДАР ОБЛЫСЫ

## Ұлттық мұра – болашақтың қайнар көзі

Баянауыл ауданындағы Қ.Кемеңгеровтің есімін иеленген жалпы орта білім беретін мектептің базасында «Біртұтас тәрбие» бағдарламасын іске асыру мақсатындағы «Ұлттық мұра – болашақтың қайнар көзі» тақырыбында облыстық семинар ұйымдастырылды. Бұл басқосуға облыстық білім басқармасының бас маманы Гүльсим Рамазанова, облыстық Ы.Алтынсарин атындағы дарынды балаларға арналған гимназия-интернаты директорының тәрбие ісі бойынша орынбасары Гульдана Темиржанова қатысты, – деп хабарлайды Павлодар облысы білім басқармасының баспасөз қызметі.

Сонымен қатар, іс-шараға Ақсу қаласы, Аққулы, Ақтоғай, Тереңкөл, Шарбақты, Май, Баянауыл, Павлодар аудандарының білім бөлімдерінің әдіскерлері мен білім беру ұйымдары басшыларының орынбасарлары да арнайы шақырылған болатын. Семинарда Баянауыл ауданының білім беру

ұйымдарындағы «Біртұтас тәрбие» бағдарламасындағы бағыттарының жүзеге асырылуын көрсететін тәрбие сағаттарымен Қ.Кемеңгеров, Д.Рахметов және Үшқұлын мектептері бөлісті. Майқайың өнер мектебі фетр материалымен шеберлік сағатын көрсетті. Шадыра мектебі оқушылар жа-

саған қолөнер көрмесін ұсынды.

Қ.Кемеңгеров мектебі «Өкелер» және «Мирас» ұлдар клубындағы асық ойнау, садақ ату шеберліктерін ортаға салды. «Ұл бала – ұлт болашағы» шеберлік сағатында мектептің технология пәнінің мұғалімі Ерлан Аблешов сүйектен түрлі бұйымдар жасау



техникасын көрсетіп, көрме қойды. «Өкелер» клубының мүшелері жеті қазынаға кіретін тазы итінің тарихын, қыран бүркіттің маңыздылығы мен қазақ халқында күнделікті тұрмыста қолданылуы туралы тарихқа сүйеніп ақпа-

рат берді. Баянауыл аудандық білім бөліміне қарасты мобильді топтың «Мектепке дейінгі ұйымдарда ұлттық ойындар арқылы тәрбиелеудің ұтымды әдістері» тақырыбындағы шеберлік сағаты ұйымдастырылды.